

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

Zm

DO UŻYTKU
KANCELARSKIEGO

POUFNE

Egz. Nr

55

plk doc. dr Adolf BĄK

ZASADY OGÓLNE, ORGANIZACJA
I PROWADZENIE NATARCIA
PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY
(pcz)

Skrypt

BIURO SZKOLENIA
SZTABU GENERALNEGO
gen. broni K. Świerczewskiego

pf 38564

WARSZAWA MAJ 1974

pf 38564

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

Zm

DO UŻYTKU
BIBLIOTEKI

POUFNE

Egz. Nr 1

(55)

plk doc. dr Adolf BĄK

ZASADY OGÓLNE, ORGANIZACJA
I PROWADZENIE NATARCIA
PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY
(pcz)

Skrypt

Wahuk

GEN. SZTABU GEN. BRONI
BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

pf 38564

WARSZAWA MAJ 1974

pf 38564

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

DO UŻYTKU
SLUŻBOWEGO

~~POUFNE~~

Egz.nr..... 1

Gmel. jst 12657 J

plk doc. dr Adolf BĄK

ZASADY OGÓLNE, ORGANIZACJA I PROWADZENIE NATARCIA
PRZEZ PUŁK ZMECHANIZOWANY /pcz/

Skrypt

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

~~0238564~~

W A R S Z A W A

MAJ

1974 ROK

DEPT. OF JUSTICE
WASHINGTON, D.C.
[Redacted]

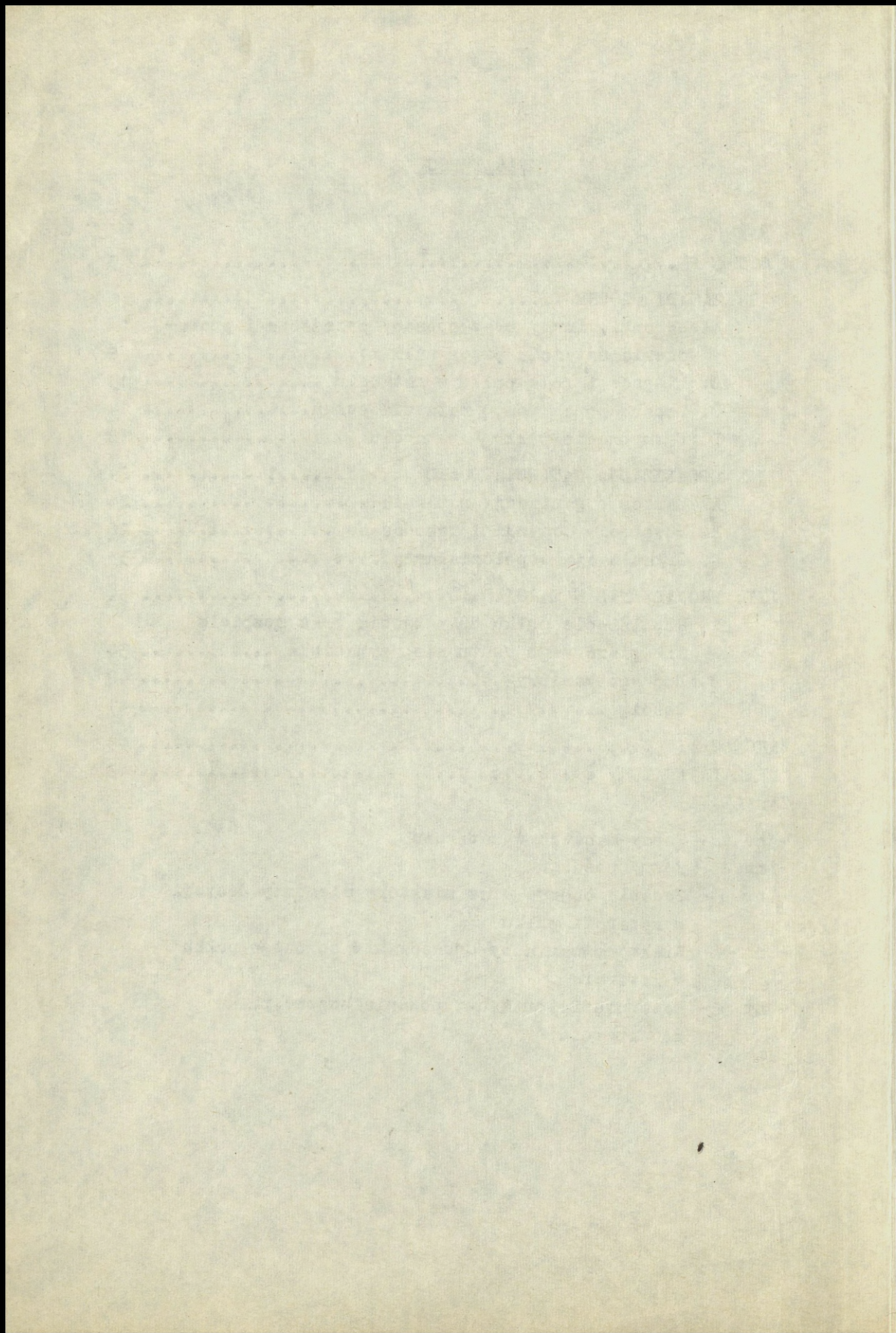
Answer by letter

U.S. DEPARTMENT OF JUSTICE
WASHINGTON, D.C. 20530
[Redacted]
[Redacted]

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>
W S T Ę P	5
I. ZASADY OGÓLNE	6
A. Warunki, formy oraz sposoby przejścia i prowadzenia natarcia przez pułk	6
B. Miejsce i rola pułku w natarciu	13
C. Zadania oraz tempo natarcia pułku.....	14
D. Ugrupowanie pułku w natarciu	18
II. ORGANIZACJA NATARCIA PUŁKU	24
A. Zakres organizacji natarcia	24
B. Powzięcie decyzji i rekonesans	26
C. Organizacja współdziałania	33
III. PROWADZENIE NATARCIA	34
A. Rozwinięcie pułku do natarcia oraz rozbicie sił pierwszego rzutu nieprzyjaciela	34
B. Bój spotkaniowy	40
C. Pościg	41
ZAKOŃCZENIE	43
WYKAZ LITERATURY	43
ZAŁĄCZNIKI:	
- nr 1 - Formy manewru w natarciu	
- nr 2 - Formy pościgu	
- nr 3 - Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji w natarciu pułku	
- nr 4 - Niektóre warianty ugrupowania bojowego pułku w natarciu	
- nr 5 - Rozwinięcie oraz ugrupowanie bojowe pułku do natarcia	

W S T Ę P

W problematyce szkolenia naszych sił zbrojnych szczególnie ważne miejsce zajmuje natarcie. Wynika to ze stanu obecnych poglądów na charakter ewentualnej wojny oraz roli, jaką w niej mogą odegrać oddziały i ZT wojsk lądowych. Dlatego też w literaturze wojskowej - obok regulaminów i podręczników - znajduje się szereg opracowań teoretycznych na temat natarcia pułku. Materiały te jednak obejmują najczęściej organizację i prowadzenie działań tylko w określonych warunkach pola walki. Poza tym część z nich uległa znacznej dezaktualizacji ze względu na stały rozwój myśli wojskowej.

Niniejszy skrypt zawiera stosowane obecnie w praktyce szkoleniowej podstawowe zasady, organizację i prowadzenie natarcia przez pułk zmechanizowany i pułk czołgów w możliwie różnych sytuacjach bojowych, z uwzględnieniem warunków zagrożenia i użycia broni jądrowej. Ze względu na objętość i cel pominięto w nim wiele zagadnień, uważając, że przewidywany materiał powinien stanowić przede wszystkim wprowadzenie do dalszych studiów szczegółowej literatury i różnego rodzaju ćwiczeń.

I. ZASADY OGÓLNE

=====

A. Warunki, formy oraz sposoby przejścia i prowadzenia natarcia przez pułk

Natarcie jest zasadniczym rodzajem działań bojowych i odgrywa decydującą rolę w osiągnięciu zwycięstwa. Polega ono na zsynchronizowanym z ogniem, zdecydowanym, ciągłym i szybkim ruchu wojsk w przód na całą głębokość ugrupowania nieprzyjaciela. Składa się na nie szereg walk, manewrów oraz innych przedsięwzięć, w których nacierający dąży do rozbicia siły żywej, zniszczenia sprzętu bojowego oraz środków materiałowych nieprzyjaciela i opanowania ważnych rejonów jego terytorium, zmuszając go w ten sposób do zaniechania oporu. Im szybciej nacierający zrealizuje swe zadania, tym mniejsze poniesie straty. Dlatego też celem natarcia jest rozbicie nieprzyjaciela w krótkim czasie i opanowanie ważnych rejonów. Można to osiągnąć przez zniszczenie środków masowego rażenia oraz rozbicie głównych zgrupowań przeciwnika - bronią jądrową, ogniem klasycznych środków walki, energicznym uderzeniem jednostek pancernych i zmechanizowanych na dużą głębokość we współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk, desantami powietrznymi oraz śmiałym wychodzeniem na skrzydła i tyły nieprzyjaciela.

W warunkach użycia środków masowego rażenia podstawowe zadania realizuje broń jądrowa, natomiast gdy jeszcze nie doszło do jej użycia - uderzenia wojsk pancernych i zmechanizowanych, ogień artylerii oraz lotnictwo.

Uwzględniając prawdopodobny charakter oraz właściwości ewentualnych działań wojennych, należy się liczyć z tym, że pułk może przejść do natarcia i prowadzić je w różnorodnych i skomplikowanych sytuacjach pola walki. Na przykład: w warunkach zagrożenia bronią masowego rażenia, lub obustronnego jej użycia, przy częstych i gwałtownych zmianach położenia i braku dostatecznych danych o nieprzyjacielu, sąsiadach, a niekiedy nawet o własnych pododdziałach, w trakcie częstych i silnych uderzeń lotnictwa, działań desantów, grup dywersyjno-rozpoznaw-

czych, zakłóceń radioelektronicznych, uderzeń kawalerii powietrznej itp.

Szczególnie skomplikowanych i ciężkich sytuacji należy się spodziewać w pierwszych dniach wojny.

Na warunki natarcia w poważnym stopniu wpływa również położenie wojsk oraz rodzaj działań oddziałów nieprzyjaciela. Mogą to być oddziały lądowe prowadzące natarcie, będące w obronie, wycofujące się lub prowadzące działania nieregularne, oddziały powietrznodesantowe lub desanty śmigłowe stosujące jeden z wymienionych uprzednio rodzajów działań. Dlatego też w zależności od rodzaju działań przeciwnika natarcie może przyjąć formę przełamania boju spotkaniowego lub pościgu.

Przełamanie ma miejsce wówczas gdy nieprzyjaciel znajduje się w obronie i nie ma możliwości jej obejścia. Przełamanie polega na utworzeniu wylomu /wylomów/ na taktyczną głębokość obrony przeciwnika uderzeniami broni jądrowej, ogniem artylerii, lotnictwa, a także wojsk pancernych i zmechanizowanych oraz rozwinięciu działań w głąb i na skrzydła.

Jeżeli działania są prowadzone bez użycia broni masowego rażenia, przełamanie dokonuje się na wybranym odcinku, którego szerokość w początkowym okresie natarcia jest uzależniona w głównej mierze od możliwości ogniowych artylerii i lotnictwa działającego na kierunku natarcia. Przełamania dokonują związki taktyczne i operacyjne. Na przykład dywizja posiada możliwość przełamania obrony przeciwnika na odcinku do 4 km. Pułk uczestniczy w przełamaniu i wyznacza mu się odcinek o szerokości około 2 km.

W warunkach użycia broni masowego rażenia przełamanie dokonuje się na znacznie szerszym froncie. Lecz i w tych warunkach, jeżeli nie ma możliwości wykonania uderzeń jądrowych na czołowe punkty oporu nieprzyjaciela, to przełamanie należy rozpocząć na wąskim odcinku.

Bój spotkaniowy ma miejsce wówczas, gdy obie strony dążą do wykonania swoich zadań w sposób zaczepny, a głębokość zadań sięga poza rubież starcia.

Podstawową cechą charakterystyczną boju spotkaniowego jest szybkie zbliżenie się stron, co powoduje, że niektóre właściwości pola walki występują w formie spotęgowanej. Dotyczy

to przede wszystkim powstawania gwałtownych zmian sytuacji oraz dążności do uchwycenia i utrzymania inicjatywy. Zasadniczym czynnikiem, który może w większości wypadków zadecydować o powodzeniu w boju spotkaniowym, jest o z a s. Zyskanie na czasie zapewnia bowiem uprzedzenie przeciwnika w wykonaniu uderzeń jądrowych i otwarciu ognia, przeprowadzeniu manewru, rozwinięciu głównych sił itp.

P o ś c i g jest wynikiem sytuacji, w której nieprzyjaciel rozpoczął wycofywanie /odwrot/ na skutek uderzeń na szych wojsk. Celem pościgu jest rozbitcie odhodzących sił. Charakteryzuje go dążenie do: wyjścia na skrzydła i tyły wycofujących się sił, wzbronienia im zajęcia obrony na nowych rubieżach, rozwinięcia działań w szybkim tempie i na szerokim froncie. Ponadto cechuje go złożoność dowodzenia i znaczne trudności w utrzymaniu współdziałania oraz terminowego zaopatrywania. Pościg może nastąpić po pomyślnym rozwinięciu działań, w toku których rozbito zasadnicze siły przeciwnika, lub w razie jego zamierzonego wycofania.

Poszczególne jednostki mogą prowadzić pościg o z o ł o -
w y, r ó w n o l e g ł y oraz k o m b i n o w a n y -
jednocześnie czołowy i równoległy.

Pościg prowadzi się po możliwie największej ilości dróg, bez przerwy w dzień i w nocy, z pełnym natężeniem sił bez względu na warunki atmosferyczne i porę roku. Jednym z ważnych czynników decydujących o powodzeniu pościgu jest niedopuszczenie do oderwania się nieprzyjaciela od nacierających wojsk. Można to osiągnąć przez ustalenie - we właściwym czasie - początku jego wycofania się i natychmiastowe rozpoczęcie pościgu.

Charakterystycznymi oznakami przygotowania się przeciwnika do wycofania może być wykonanie naziemnych uderzeń jądrowych na pierwszy rzut naszych wojsk, przesunięcie w głąb bez elaboracji broni jądrowej i środków jej przenoszenia, wyprowadzenie jednostek tyłowych i innych pododdziałów, a więc znaczny wzrost natężenia ruchu pojazdów od frontu; przygotowanie do niszczenia i niszczenie różnych budowli i urządzeń - stąd wybuchy i pożary na tyłach przeciwnika; zmniejszenie ilości czynnych baterii artylerii i moździerzy; wzmożona aktywność ogniowa czołowych oddziałów przeciwnika oraz wykonywanie kon-
trataków małymi siłami.

W zależności od położenia wojsk rozróżnia się dwa sposoby przejścia do natarcia - z marszu i z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Natarcie z marszu polega na rozwinięciu wojsk w ugrupowanie bojowe i rozpoczęciu ataku bez zatrzymania się czołowych oddziałów. Zapewnia ono stosunkowo największy stopień tajemnicy przygotowania działań, zaskoczenie oraz skracając okres przebywania wojsk w zasięgu większości klasycznych środków ogniowych nieprzyjaciela. Wymaga jednak szczególnej i sprawnej organizacji rozwinięcia oddziałów, a zwłaszcza artylerii, zapewnienia bezpieczeństwa, szczególnie w toku przechodzenia w ugrupowanie bojowe oraz wyjątkowo dokładnego współdziałania.

Natarcie z marszu wykonuje się w większości wypadków po uprzednim zajęciu przez wojska rejonu wyjściowego położonego w głębi. W początkowym okresie wojny dla niektórych pułków może się ono także rozpocząć bezpośrednio z miejsc stałej dyslokacji lub rejonów alarmowych. W naszym położeniu jest to prawdopodobne tylko wówczas, gdy zajdzie konieczność rozbitcia desantów powietrznych lub morskich nieprzyjaciela. Natomiast gdy pułk jest w marszu, a mimo to zaistnieje potrzeba wykonania uderzenia lub w toku rozwijania działań w głębi obrony przeciwnika, natarcie prowadzi się bez zajmowania rejonu wyjściowego.

Rejon wyjściowy wyznacza się w takiej odległości od nieprzyjaciela, aby wojska znajdowały się poza zasięgiem jego rakiet taktycznych i ognia artylerii dalekonośnej, a na przesunięcie oddziałów na rubież ataku potrzeba było jak najmniej czasu. Zwykle wybiera się go w odległości 40-60 km od czołowych oddziałów przeciwnika i w takim miejscu, aby nie demaskować przyszłego kierunku działań.

Natarcie z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności pułk organizuje wówczas, gdy przez pewien okres czasu znajdował się w obronie, względnie jego natarcie z marszu nie miało powodzenia, a ponadto w niektórych

wypadkach po podejściu z głębi i dokonaniu luzowania. Polega ono na rozpoczęciu natarcia przez zasadnicze siły pułku, które odpowiednio wcześniej w stosunku do momentu rozpoczęcia ataku przyjęły ugrupowanie bojowe do natarcia w rejonie wyjściowym wyznaczonym w styczności z przeciwnikiem.

1 Natarcie rozpoczyna się z reguły po przednim inżynieryjnym przygotowaniu rejonu wyjściowego pod pozorem doskonalenia obrony, przegrupowaniu większości sił i środków oraz zajęciu przez nie rubieży ataku, stanowisk ogniowych i rejonów wyczekiwania /rejonów wyczekiwania wyznacza się dla czołgów/.

Przegrupowania w pułku, będącym w obronie, w celu ześrodkowania sił i środków na kierunku natarcia, dokonuje się bez zbędnych przesunięć, ściśle przestrzegając dotychczasowego zachowania się wojsk. Na przykład pododdziały znajdujące się w obronie w drugim rzucie do natarcia powinny przechodzić z reguły z marszu z zajmowanych dotychczas rejonów.

Pułk podchodzący z głębi, który nie rozpoczyna ataku z marszu, luzuje pododdziały będące w styczności z przeciwnikiem. Jego pododdziały zmechanizowane przed zbliżeniem się do rubieży obserwowanej przez nieprzyjaciela najczęściej spieszą się i następnie wychodzą na rubież ataku. Transportery opancerzone rozmieszczają się z tyłu na kierunku ich działań. Pododdziały czołgów zajmują rejon wyczekiwania w odległości 6-8 km od przedniego skraju obrony przeciwnika.

Zasadnicze przedsięwzięcia wykonuje się w nocy lub w warunkach ograniczonej widoczności.

Rozpatrując warunki prowadzenia natarcia należałoby również uwzględnić zagażnienie przewagi. Wiadomo, że pułk może osiągnąć powodzenie tylko wówczas, gdy ma lub uzyska dostateczną przewagę nad nieprzyjacielem. Nie zawsze musi to być przewaga materialna w całym pasie działania, wyrażona ilością i jakością sił, ale również przewaga położenia, możliwość zaskoczenia, uzyskanie przewagi tylko na wybranym kierunku itp.

Przewaga materialna odgrywa jednak w większości przypadków decydującą rolę. W drugiej wojnie światowej uzyskiwano powodzenie, mając różną, ale najczęściej trzykrotną przewagę w siłach i środkach. W niektórych operacjach np. Wisła-Odra jednostki radzieckie posiadały na odcinkach przełamania sześćo-

krotną przewagę. Po wprowadzeniu broni jądrowej uważano przez pewien okres czasu, że wystarczy uzyskać półtora, a najwyżej dwukrotną przewagę.

Obecnie sądzi się, że na odcinku przełamania pułk powinien uzyskać przynajmniej trzykrotną przewagę w czołgach i piechocie oraz czterokrotną w artylerii. Natomiast w boju spotkaniowym może osiągnąć powodzenie przy równowadze sił.

Bardzo istotnym czynnikiem przewagi jest między innymi, efektywne wykorzystanie wyników ognia.

Należyte wykorzystanie wyników ognia jest możliwe przede wszystkim wówczas, gdy natarcie będzie prowadzone w wysokim tempie i zachowa się jego ciągłość. Czynniki te zawsze odgrywały poważną rolę w działaniach. Obecnie jednak stały się nieodzowne, gdyż odporność i ruchliwość wojsk przeciwnika jest duża. Będzie on mógł w krótkim czasie po obezwładnieniu uzyskać gotowość do przeciwdziałania ocalałymi środkami ogniowymi lub odwodami, kierując je na zagrożone kierunki. A więc uprzedzenie przeciwnika w tych poczynaniach przez utrzymanie wysokiego tempa i ciągłości natarcia staje się koniecznością.

Utrzymanie wysokiego tempa i ciągłości natarcia wymaga z kolei od wojsk zdecydowanego rozbijania napotykanego oporu przeciwnika, szybkiego pokonywania stref zniszczeń, skażeń i zakazań, przeszkód wodnych itp., co w poważnym stopniu może ułatwić szerokie stosowanie manewru.

Manewr prowadzi się bronią jądrową, ogniem i wojskami, które mogą stosować uderzenie czołowe, oskrzydlenie lub obejście. Celem manewru jest stworzenie najdogodniejszego położenia wojsk własnych do wykonania decydujących i niespodziewanych uderzeń przede wszystkim na skrzydła i tyły nieprzyjaciela lub skupienia wysiłku dla obezwładnienia względnie zniszczenia wybranych elementów jego ugrupowania bojowego.

Manewr bronią jądrową oraz ogniem polega na jednoczesnym lub kolejnym zmasowaniu /ześrodkowaniu/ broni jądrowej /ognia/ na najważniejsze zgrupowanie i obiekty przeciwnika lub na podziale ognia dla jednoczesnego rażenia kilku celów równocześnie.

Uderzenie czołowe występuje wówczas, gdy wojska nacierają w kierunku prostym do linii frontu nieprzyjaciela.

O s k r z y d l e n i e wyraża się w działaniu okreś-
lonego zgrupowania na skrzydło i tyły przeciwnika we współdzia-
łaniu ogniowym i taktycznym z wojskami nacierającymi od czoła.

O b e j ś c i e jest działaniem bardziej głębokim, okreś-
lonego zgrupowania na skrzydło i tyły przeciwnika, wykonywanym
we współdziałaniu taktycznym z wojskami nacierającymi od czoła
i nie zawsze w łączności ogniowej ich środków klasycznych.

Najbardziej decydujące wyniki można uzyskać przy oskrzy-
dleniu lub obejściu obu skrzydeł nieprzyjaciela z równoczesnym
działaniem desantu na jego tyły.

Manewr powinien być możliwie prosty, przeprowadzony szyb-
ko i skrycie. Dużą rolę w szybkości manewru mogą odegrać po-
wietrzne środki transportu wykorzystane do przewozu wojsk ,
sprzętu bojowego i środków materiałowych.

Pułk przy obecnej organizacji, posiadanych siłach i
środkach oraz taktyce działania dokonuje manewr tylko ogniem i
pododdziałami, które mogą być użyte do uderzenia czołowego,
oskrzydlenia i w sporadycznych wypadkach do obejścia.

Szerokie stosowanie manewru na ewentualnym przyszłym polu
walki staje się nie tylko wyjątkowo celowe, lecz powstaną
również warunki do jego prowadzenia wynikające z możliwego cha-
rakteru działań bojowych.

Powszechnie uważa się, że będą to działania wyjątkowo
szybkie. Oprócz wymienionych uprzednio właściwości złoży się
na nie szereg równoczesnych lub następujących po sobie krótko-
trwałych walk prowadzonych z maksymalnym natężeniem na szero-
kim froncie i dużej głębokości przy użyciu wszystkichostęp-
nych środków. Skupią się one w oddzielne ogniska lub ich zes-
poły na poszczególnych kierunkach, niekiedy znacznie od siebie
oddalonych.

Do prowadzenia działań na oddzielnych kierunkach dąży
przede wszystkim nacierający, gdyż w ten sposób może szybciej
doprowadzić do rozcięcia ugrupowania nieprzyjaciela i niszcze-
nia go częściami, a także uniknąć konieczności nadmiernego
ześrodkowania sił w jednym rejonie, co ułatwiłoby przeciwniko-
wi ich porażenie, zwłaszcza bronią jądrową. Jeżeli nawet zaist-
nieje potrzeba koncentracji sił, najczęściej do przełamania
obrony, to dokonuje się jej na maksymalnie krótki okres czasu,

a następnie skoncentrowane siły szybko się rozprzestrzenia.

W tej sytuacji przeciwnik nie będzie w stanie, z racji konieczności stosowania ekonomii sił, rozmieścić je równomiernie w całym pasie działania, lecz skupi ich większość w określonych - dogodnych do działań - rejonach, co pociągnie za sobą powstanie luk, często dość dużych, umożliwiających nacierać - czemu dokonanie oskrzydlenia lub obejścia. Poza tym siła współczesnych środków ogniowych pozwala na wykonanie dodatkowych luk w ugrupowaniu nieprzyjaciela lub powiększenie już istniejących poprzez zniszczenie części jego sił.

Pułk bez względu na szerokość pasa działania i właściwość terenu prowadzi natarcie na jednym kierunku. Nie oznacza to jednak, że jego pierwszorzutowe bataliony /kcz/powinny działać, będąc z sobą stale w bezpośredniej styczności. Styczność tę należy zachowywać tylko wówczas, gdy zachodzi potrzeba - przez ześrodkowanie pododdziałów - stworzenia wystarczającej przewagi niezbędnej do rozbicia określonych sił nieprzyjaciela. W sytuacjach, w których tę przewagę można uzyskać w inny sposób, należy unikać nadmiernego ześrodkowania sił. Pododdziały powinny nacierać, zachowując między sobą luki odpowiedniej wielkości.

B. Miejsce i rola pułku w natarciu

Pułk z reguły prowadzi natarcie w składzie dywizji i może się znaleźć w jej pierwszym lub drugim rzucie. Będąc w pierwszym rzucie, może nacierać na głównym lub pomocniczym kierunku uderzenia, prowadzić działania jako oddział wydzielony lub awangarda.

Pułk działający w pierwszym rzucie i na głównym kierunku uderzenia spełnia zasadniczą rolę polegającą najczęściej na rozbiciu określonych sił nieprzyjaciela i rozwinięciu natarcia w głąb w maksymalnie wysokim tempie.

Rola pułku działającego na kierunku pomocniczym polega przede wszystkim na zapewnieniu "swobody działania" siłom wykonującym główne uderzenie. Może on więc poszerzać wyłom wykonany przez te siły, odpierać kontrataki, nacierać celem związania walką przeciwnika i wzbronienia mu manewru na kierunek głównego uderzenia.

Rola pułku wyznaczonego do działań jako oddział wydzielony polega na wyprzedzeniu głównych sił dywizji i opanowaniu, a następnie utrzymaniu do podejścia tych sił ważnych obiektów, rejonów lub rubieży, oraz w wielu wypadkach na łączeniu się z jednostkami działającymi na tyłach nieprzyjaciela.

Awangardę wysyła się tylko w pościgu równoległym lub kombinowanym i jej głównym celem działania jest ubezpieczenie sił głównych dywizji przed niespodziewanym uderzeniem nieprzyjaciela. Poza tym może ona, zwłaszcza pod koniec pościgu, spełniać rolę przewidzianą dla oddziału wydzielonego.

Pułk drugiego rzutu przeznaczony jest w zasadzie do rozwinięcia natarcia przez spotęgowanie uderzenia wojsk pierwszego rzutu, ewentualnie zamianę obezwładnionej bronią jądrową lub wyczerpanej w walkach części ich sił. Niekiedy jednak, zwłaszcza pułk zmechanizowany, może być użyty do zwalczania nieprzyjaciela pozostałego na tyłach pułków pierwszego rzutu, likwidacji desantu itp.

W toku natarcia zmienia się miejsce i rola pułku. Zmiany te są zawczasu planowane lub też wynikają z rozwoju sytuacji na polu walki. Jednostki działające uprzednio na kierunku pomocniczym mogą w określonych warunkach znaleźć się na kierunku głównego uderzenia. W rezultacie poszczególne pułki w toku działań zajmują różne miejsca w ugrupowaniu związku taktycznego i spełniają odmienną rolę, wykonując mniej lub więcej skomplikowane oraz ważne zadania.

C. Zadania oraz tempo natarcia pułku

Użycie każdego pułku planuje dywizja stosunkowo dokładnie na cały dzień walki. Na tej podstawie pułk otrzymuje zadanie z reguły na głębokość zadania bliższego dywizji oraz kierunek dalszego natarcia na głębokość kolejnego zadania dywizji^{x/}. O innych ewentualnościach jego wykorzystania dowódca pułku do - wiaduje się z wytycznych współdziałania. Treść i charakter zadania zależy od przełożonego, który określa je na podstawie

x/ Może to być zadanie następne, a jeżeli dywizja takiego nie otrzymała, to zadanie dnia.

oceny zaistniałych warunków pola walki, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości pułku w rozbiciu określonego zgrupowania przeciwnika, właściwości terenu, czasu oraz przyjętego przez siebie zamiaru.

Zadanie określa się najczęściej przez ustalenie szerokości pasa działania, głębokości, na jaką pułk ma wyjść w określonym czasie oraz treści - co zrobić w podanym czasie i na określonej przestrzeni. Nie zawsze jednak istnieje konieczność, a nawet celowość, uwzględniania w zadaniu wszystkich tych zagadnień. Dotyczy to przede wszystkim pasa natarcia. Jest on niezbędny tylko wówczas, gdy poszczególne pułki prowadzą działania w styczności bezpośredniej lub w niedużej od siebie odległości.

Pułkowi wyznacza się, w zależności od siły i formy obrony przeciwnika, stanu ukończenia, wielkości sił i środków wzmocnienia oraz wsparcia, właściwości terenu, głębokości zadania itp., pas natarcia o szerokości od 2 do 10 km. W terenie lesistym, lesisto-jeziornym oraz w górach pas natarcia może być nawet szerszy.

Pas natarcia o szerokości 2 km wyznacza się pułkowi tylko wówczas, gdy całością sił uczestniczy w przełamaniu wspólnie z sąsiednimi pułkami.

Pułkowi nie określa się pasa natarcia najczęściej w pościgu, gdy otrzymał zadanie samodzielnej likwidacji desantu lub okrążonych pododdziałów nieprzyjaciela, bądź prowadzi działania na oddzielnym kierunku.

Głębokość i treść zadań pułku w natarciu, podobnie jak szerokość pasa natarcia, mogą kształtować się różnie. Zależą one od wielu okoliczności, z których najczęściej główną rolę odgrywają siły, rodzaj i forma działań przeciwnika oraz przewidywany stopień jego obezwładnienia.

Przykładowa treść i głębokość zadań pułku pierwszego rzutu nacierającego na głównym kierunku uderzenia może być następująca:

a/ W natarciu na obronę rejonu /pozycyjną/ nieprzyjaciela:

- z a d a n i e b l i ż s z e: wykorzystując skutki uderzeń ogniowych - rozbić siły batalionu pierwszego rzutu brygady nieprzyjaciela i opanować rubież /rejon/ na głębokość 3-4 km;

- z a d a n i e n a s t ę p n e: rozbić znajdujące się w pasie natarcia siły brygady przeciwnika i opanować rubież na głębokość 10-15 km stwarzającą dogodne warunki do dalszych działań.

Jeżeli siły nieprzyjaciela zostaną stosunkowo silnie obezwładnione lub przeciwnik posiada tylko doraźnie zorganizowaną obronę, wówczas:

- z a d a n i e b l i ż s z e: wykorzystując skutki uderzeń ogniowych - rozbić w pasie natarcia znajdujące się pododdziały brygady pierwszego rzutu dywizji nieprzyjaciela i opanować rubież na głębokość 10-15 km;

- z a d a n i e n a s t ę p n e: rozbić znajdujące się w pasie natarcia siły dywizji przeciwnika i opanować rubież na głębokość 20-25 km stwarzającą dogodne warunki do dalszych działań.

b/ W natarciu na obronę ruchową nieprzyjaciela:

- z a d a n i e b l i ż s z e: rozbić część sił brygady nieprzyjaciela znajdujących się zwłaszcza na skrzydle /skrzydłach/ worka ogniowego i opanować rubież na głębokość 10-15 km;

- z a d a n i e n a s t ę p n e: rozbić odwoły brygady pierwszego rzutu, a niekiedy i część sił odwołów dywizyjnych przeciwnika i opanować rubież na głębokość 20-25 km.

W warunkach stosunkowo silnego obezwładnienia sił nieprzyjaciela oraz w innych sprzyjających okolicznościach:

- z a d a n i e b l i ż s z e: treść i głębokość - jak wymienione uprzednio zadanie następne;

- z a d a n i e n a s t ę p n e: rozbić znajdujące się w pasie natarcia siły pierwszorzutowej brygady - oraz wspólnie z sąsiadami - podchodzące odwoły dywizyjne przeciwnika i opanować rubież na głębokość 30-40 km stwarzającą dogodne warunki do rozwinięcia dalszych działań.

Oprócz powyższych zadań pułkowi wyznacza się /po zadaniu następnym/ kierunek dalszego natarcia.

Na pomocniczym kierunku uderzenia oraz w warunkach szczególnych dla pułku planuje się zwykle płytsze zadania.

W boju spotkaniowym na kierunku zmasowanych uderzeń jądrowych^{x/} i niekiedy w pościgu, pułk otrzymuje tylko zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia.

W skład wymienionej treści zadań - jako zasadniczej- wejdzie szereg innych przedsięwzięć wynikających z konkretnych potrzeb. Na przykład forsowanie przeszkód wodnych, pokonanie cieśnin, rejonów skażonych, opanowanie stanowisk startowych wyrzutni rakietowych, zamknięcie pierścienia okrążenia przeciwnika, wysłanie OW celem opanowania węzłów dróg, mostów, lotniska itp.

Dla pułku drugiego rzutu dywizji stawia się zwykle zadanie bliższe i wskazuje kierunek dalszego natarcia.

Tak więc głębokość i treść zadań pułku może być różna, podobnie i tempo natarcia nie jest wielkością stałą.

W planowaniu działań przewiduje się średnie tempo natarcia, uwzględniając głębokość zadania oraz przeznaczony czas na jego wykonanie. Może ono się wahać w granicach 4-6 km i więcej km na godzinę. Na średnie tempo natarcia złoży się faktyczne tempo działań uzyskiwane przez wojska w poszczególnych fragmentach walki. Zakładając, że jej przebieg będzie nierównomierny, należy przyjąć, iż tempo ukształtuje się tak samo. W tej sytuacji trudno przewidzieć chociażby zbliżone wielkości. Można jedynie sądzić, że w warunkach dostatecznego obezwładnienia sił przeciwnika i uzyskania nad nim zdecydowanej przewagi, w poszczególnych okresach tempo natarcia będzie ograniczone tylko zdolnością jednostek do pokonywania terenu, zapór i zniszczeń, czy też ich wydolnością marszową. Natomiast w innych przypadkach, zwłaszcza przy przełamaniu obrony nieprzyjaciela, tempo natarcia będzie bardzo niskie, a nawet może na pewien czas zostać całkowicie zahamowane.

We wszystkich jednak sytuacjach podstawowe przedsięwzięcia dowódców, sztabów i wojsk powinny zmierzać do utrzymania maksymalnie wysokiego tempa natarcia. Jednym z tych przedsięwzięć jest zorganizowanie /stworzenie/ właściwego ugrupowania do działań.

x/Na kierunku zmasowanych uderzeń jądrowych zadanie bliższe pułku pokrywa się zwykle z zadaniem bliższym dywizji.

D. Ugrupowanie pułku w natarciu

Ugrupowanie wojsk jest to, określane decyzją dowódcy, rozmieszczenie sił i środków w terenie do wykonania zadania. Powinno ono odpowiadać zamiarowi działań bojowych oraz zapewnić: szybkie i właściwe wykorzystanie skutków ognia, potęgowanie siły uderzenia w toku walki, możliwość manewru, użycie rodzajów wojsk zgodnie z ich właściwościami bojowymi, zmniejszenie ich wrażliwości na uderzenia ogniowe nieprzyjaciela, a zwłaszcza jego broni masowego rażenia, jak również dogodne warunki dowodzenia, współdziałania i zaopatrywania.

Wojska prowadzą działania w ugrupowaniu marszowym, przedbojowym i bojowym. Wszystkie te formy ugrupowania, w zależności od warunków i potrzeb, mogą wystąpić w natarciu pułku.

Ugrupowanie marszowe składa się z kolumn sformowanych w celu przesunięcia pododdziałów pułku przed natarciem lub w toku natarcia, a najczęściej w czasie przechodzenia z rejonu wyjściowego położonego w głębi na rubieżę rozwinięcia, przegrupowania z jednego kierunku na inny i często w toku pościgu. Powinno ono stwarzać warunki do szybkiego rozwinięcia się w ugrupowanie przedbojowe oraz zapewniać oszczędne zużycie sił i środków oraz skrytość ruchu.

Ugrupowanie przedbojowe powstaje w wyniku rozcłódkowania kolumn wzdłuż frontu i w głąb w celu przejścia w ugrupowanie bojowe, przyspieszenia tempa natarcia, przegrupowania w toku walki lub w niektórych wypadkach - pokonywania stref zapór i skażeń. Jeżeli warunki pozwalają, ugrupowanie przedbojowe należy stosować w maksymalnym zakresie, gdyż w poważnym stopniu zmniejsza ono wrażliwość wojsk na środki ogniowe nieprzyjaciela. Stopień rozśrodkowania w tym ugrupowaniu określa się zależnie od sytuacji. Za najlepszy wariant ugrupowania przedbojowego należy uważać: w pułku pierwszego rzutu - kolumny kompanijne rozcłódkowane wzdłuż frontu i w głąb; w artylerii - kolumny dywizjonów; w pułku zmechanizowanym drugiego rzutu - kolumny batalionowe, w pułku czołgów - kolumny kompanijne.

Ugrupowanie bojowe tworzy się przez

odpowiednie rozmieszczenie sił i środków bezpośrednio do prowadzenia walki. Pułk w natarciu z marszu przyjmuje go w chwili osiągnięcia przez czołowe pododdziały rubieży ataku, a w natarciu z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - po zakończeniu przegrupowania.

Pułk tworzy ugrupowanie z posiadanych sił i środków organizacyjnych oraz przydzielonych na czas wykonania określonego zadania. Przydział dodatkowych sił i środków będzie za każdym razem różny i może wynosić:

- 1-2, niekiedy więcej dywizjonów artylerii;
- do kompanii saperów.

Wydaje się jednak mało prawdopodobne, aby pułk przystąpił do tworzenia ugrupowania do natarcia, mając zawsze pełne stany ludzi i sprzętu. Należy się liczyć z brakami w ukompletowaniu, a głównie ze stratami, które poszczególne pododdziały poniosą już w czasie przegrupowania - głównie w sprzeczce. Straty będą zdecydowanie większe, gdy przegrupowanie prowadzi się w warunkach oddziaływania przeciwnika lub gdy pułk przechodzi do natarcia, będąc uprzednio w walce. Wielkość strat może się wahać od kilku procent na skutek przegrupowania do kilkudziesięciu przy uderzeniach przeciwnika, zwłaszcza bronią jądrową.

Jeżeli straty są znaczne, a równocześnie zajdzie konieczność przejścia do natarcia w stosunkowo krótkim czasie, to przewiduje się:

- w wypadku dużych strat tylko w niektórych pododdziałach pułku uzupełnienie mniej obezwładnionych przez włączenie w ich skład ocalałej części sił z pododdziałów o większych stratach i naruszonym systemie dowodzenia, zachowując na ogół dotychczasową strukturę organizacyjną uzupełnionego pododdziału;
- w wypadku dużych strat /ponad 50%/ w większości pododdziałów dwóch-trzech pułków - tworzenie oddziału zbiorczego. Oddział ten organizuje się na bazie tego pododdziału, niekiedy pułku, który poniósł stosunkowo najmniejsze straty, włączając w jego skład wszystkie ocalałe siły z pozostałych pododdziałów danego rodzaju, a nawet i innych rodzajów wojsk. Strukturę organizacyjną oddziału zbiorczego dostosowuje się do aktualnych możliwości dowodzenia oraz ocalałej ilości ludzi i sprzętu.

Tak więc poszczególne pułki, przystępując do tworzenia ugrupowania, mogą posiadać różny skład i ukompletowanie.

Ugrupowanie pułku w przeciętnych warunkach składa się z pierwszego rzutu, drugiego rzutu lub odvodu ogólnowojskowego, artylerii /najczęściej PGA/, odvodu przeciwpancernego, inżynierskiego, oddziału zabezpieczenia ruchu, pododdziału przeciwlotniczego oraz niekiedy oddziału wydzielonego, bądź awangardy. W skład poszczególnych rzutów pułku zmechanizowanego wchodzi bataliony piechoty i batalion czołgów lub kompanie czołgów w pułku czołgów wzmocnione innymi rodzajami wojsk. Urzutowanie wojsk jest podyktowane koniecznością rozsądnego wyznaczenia sił i środków do wykonania określonych zadań przy stałym zachowaniu zdolności potęgowania siły uderzenia w toku natarcia. Ponadto ułatwia ono manewr, likwidację skutków uderzeń ognio - wych przeciwnika, a także zapewnia warunki szybkiego przeciwdziałania w sytuacjach zaskakujących.

Skład poszczególnych rzutów zależy od konkretnego nieprzyjaciela i charakteru jego działań, szerokości pasa natarcia, treści i głębokości zadania, właściwości terenu oraz przewidywanych wyników własnego ognia.

P i e r w s z y r z u t - dwa do trzech wzmocnionych batalionów /2-4 kompanie czołgów w pułku czołgów/ - jest przeznaczony do bezpośredniego wykorzystania skutków ognia i w zasadzie samodzielnego rozbicia nieprzyjaciela na głębokość zadania bliższego. Następnie wspólnie z drugim rzutem lub odwodem - do rozwinięcia natarcia w głąb, a w zależności od sytuacji, do forsowania przeszkód wodnych, opanowania przepraw, cieśnin, stanowisk startowych rakiet, węzłów dróg i innych ważnych obiektów.

W pułku zmechanizowanym w skład pierwszego rzutu wchodzi z reguły batalion czołgów, który w większości wypadków należy przydzielić do batalionów piechoty. Niekiedy batalion czołgów może działać samodzielnie i wówczas należy go wzmocnić kompanią piechoty. Samodzielne użycie batalionu czołgów stosuje się najczęściej w pułku zmechanizowanym wyposażonym w bojowe wozy piechoty /BWP/.

D r u g i r z u t - jeden-dwa bataliony /1-3 kompanie czołgów w pułku czołgów/ - stanowi tę część pododdziałów w puł-

ku, która potęguje siłę uderzenia pierwszego rzutu; wykorzysta się go przede wszystkim do rozwinięcia powodzenia w głąb na głównym kierunku uderzenia. Poza tym może on być użyty do uderzenia na skrzydło i tyły przeciwnika, odpierania kontrataków itp.

O d d ó d o g ó l n o w o j s k o w y - jedna-dwie kompanie piechoty- organizuje się przede wszystkim w pułku zmechanizowanym i tylko wówczas, gdy pułk przyjmuje jednorzutowe ugrupowanie, czy też w toku walki po użyciu drugiego rzutu. Może być on przeznaczony do wykonania części niektórych zadań realizowanych przez drugi rzut, a w głównej mierze do działań nieprzewidzianych zamiarem walki, lecz wynikłych w jej toku na skutek zmian położenia.

O d d z i a ł w y d z i e l o n y - od wzmocnionej kompanii /kp, kcz/ do batalionu organizuje się zarówno przed natarciem, jak i w czasie jego trwania, jednak tylko w tych wypadkach, w których - z racji sposobu działania i ewentualnie większej ruchliwości - może znacznie wyprzedzić pozostałe pododdziały pułku. Przeznacza się go do opanowania i utrzymania - do czasu podejścia sił głównych - ważnych rubieży i obiektów, najczęściej: przyczółka na przeszkodzie wodnej, węzłów dróg, cieśnin, lotnisk, składów materiałowych, a także do niszczenia środków ogniowych, na przykład rakiet, składów broni jądrowej, artylerii o dużym zasięgu, do rozbicia sztabów przeciwnika, połączenia się z jednostkami działającymi na jego tyłach, opóźnienia podejścia odwodów nieprzyjaciela itp.

A w a n g a r d a - w składzie takim, jak oddział wydzielony. Awangardę organizuje się, przede wszystkim wówczas, gdy pułk przechodzi do pościgu równoległego. Jej zasadniczym zadaniem jest ubezpieczenie sił głównych pułku przed niespodziewanym uderzeniem nieprzyjaciela oraz stworzenie dogodnych warunków wejścia ich do walki. Poza tym może, zwłaszcza pod koniec pościgu, wykonywać zadania przewidziane dla oddziału wydzielonego.

A r t y l e r i a. W zależności od posiadanej ilości artylerii organicznej, a zwłaszcza przydzielonej, część z niej przydziela się batalionom pierwszego rzutu - przede wszystkim batalionowi na głównym kierunku uderzenia. Z pozostałej arty-

lerii tworzy się najczęściej pułkową grupę artylerii /PGA/, którą przeznacza się do udziału w zwalczaniu broni masowego rażenia i artylerii nieprzyjaciela, a głównie do niszczenia lub obezwładniania jego pierwszorzutowych sił i środków.

Oddział przeciwpancerny tworzy się tylko w pułku zmechanizowanym z baterii przeciwpancernej, a niekiedy i z czołgów. Może on być wzmocniony najczęściej drużyną saperów. Jego głównym przeznaczeniem jest zwalczanie kontratakujących czołgów przeciwnika.

Pododdział przeciwlotniczy przeznaczony do osłony sił wykonujących główne zadanie oraz stanowiska dowodzenia pułku.

Wojska inżynierskie. Organiczną i ewentualnie przydzieloną kompanię saperów przeznaczają się do wykonywania przejść w polach minowych, utrzymania pułkowej drogi, stawiania mostów na wąskich przeszkodach wodnych, minowania rubieży itp. Dowódca pułku może posiadane siły inżynierskie użyć do wykonywania powyższych zadań, nie tworząc z nich oddzielnych elementów ugrupowania, lub też zorganizować:

- oddział zabezpieczenia ruchu;
- oddział inżynierski.

W sytuacjach, w których ugrupowanie tworzy się z oddziału zbiorczego, prawie całość sił wydziela się do pierwszego rzutu, rezygnując z organizacji większości omówionych przednich odwodów i innych elementów ugrupowania. W dyspozycji dowódcy pozostawia się z reguły tylko część ocalałej artylerii i wojsk inżynierskich.

Pułk przyjmuje odpowiednie ugrupowanie do działań wówczas, gdy jego pododdziały zajmą wyznaczone im miejsce przewidziane planem walki. Następuje to w różny sposób i w różnym czasie w zależności od położenia, z którego pułk przechodzi do natarcia. I tak, przy natarciu z marszu zachodzi konieczność rozwinięcia pierwszego rzutu i niektórych innych elementów z ugrupowania marszowego w przedbojowe, a następnie w bojowe. W tym celu wyznacza się, uwzględniając charakter terenu, a szczególnie istniejącą sieć dróg oraz zasięg naziemnych środków ogniowych przeciwnika, odpowiednie drogi marszu oraz rubieże, na które wojska powinny wyjść, zmieniając kolejno swoje ugrupowanie.

Dla pułku i jego pododdziałów ustala się:

- punkt wyjściowy lub linię wyjściową^{x/} /około 5 km od rejonu wyjściowego/;
- rubież rozwinięcia w kolumny batalionowe w odległości 8-12 km od czołowych oddziałów nieprzyjaciela;
- rubież rozwinięcia w kolumny kompanijne poza zasięgiem ognia przeciwpancernych pocisków kierowanych, dział i czołgów strzelających na wprost.

Srednio w odległości 4-6 km;

- rubież rozwinięcia w kolumny plutonowe w odległości 2-3 km;
- rubież ataku jak najbliższej przedniego skraju obrony przeciwnika, zwykle za naturalnymi ukryciami chroniącymi przed obserwacją i ogniem na wprost /średnio 600-1000 m/.

Po osiągnięciu przez czołowe pododdziały rubieży ataku, ugrupowanie bojowe pz może się przedstawiać następująco:

- bataliony pierwszego rzutu - ich kompanie czołowe w linię wozów bojowych, drugi rzut /kp/ w kolumnie marszowej;
- artyleria pułkowa /PGA/ na stanowiskach ogniowych w odległości 1-3 km od nieprzyjaciela;
- odwody specjalne - między pierwszym a drugim rzutem;
- drugi rzut pułku /odwodu/ w ugrupowaniu przedbojowym lub marszowym 6-8 km od czoła pierwszego rzutu.

Całość ugrupowania pułku z wyjątkiem przedstawionych środków ogniowych i stanowiska dowodzenia znajduje się w ruchu.

W skład ugrupowania pułku do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem wchodzi te same elementy, co w natarciu z marszu. Natomiast ugrupowanie bojowe tworzy się odpowiednio wcześniej w stosunku do "G" i wojska pozostają w nim przez pewien czas, czekając na sygnał do działań:

- pierwszy rzut w całości lub częściowo na rubieży ataku.

x/ Wyznacza się tylko w natarciu z rejonu wyjściowego położonego w głębi.

Jego czołgi na rubieży ataku lub w rejonie wyczekiwania w odległości 8-12 km:

- batalion przewidziany do pierwszego rzutu, który ma podejść z głębi, w rejonie rozmieszczenia w kolumnach kompanijnych;
- całość artylerii mającej brać udział w ogniowym przygotowaniu natarcia na stanowiskach ogniowych;
- odwód przeciwpancerny na rubieży rozwinięcia w gotowości otwarcia ognia na wprost. Pozostałe odwody specjalne w rejonach rozmieszczenia między pierwszym a drugim rzutem pułku;
- drugi rzut pułku /odwód/ najczęściej w kolumnach kompanijnych w gotowości do marszu.

W toku natarcia skład oraz ilość poszczególnych elementów ugrupowania często ulega zmianie. W miejsce wprowadzonego do walki drugiego rzutu z reguły odtwarza się odwód, niekiedy likwiduje się pułkową grupę artylerii, przydzielając jej dywizjony do batalionów itp. Ponadto zmieniają się odległości między elementami ugrupowania. Zmiany te są stosunkowo największe w rozmieszczeniu artylerii i odwodów specjalnych.

II. ORGANIZACJA NATARCIA PUŁKU

A. Zakres organizacji natarcia

Organizacja natarcia jest to zespół przedsięwzięć mających na celu powzięcie decyzji i wszechstronne przygotowanie wojsk do jej realizacji.

Organizacja natarcia stanowi tę część działalności dowódców oraz sztabów, od której przede wszystkim zależy, w jakim stopniu i z jakim wynikiem zużytkowane zostaną możliwości bojowe i wysiłek wojsk. Dlatego też wymaga się od poszczególnych oficerów nie tylko głębokiej znajomości zasad i sposobów działań na polu walki, lecz także, a nawet przede wszystkim, umiejętności ich zastosowania w konkretnej sytuacji, a poza tym - jeżeli zaistnieje konieczność - wypracowania nowych sposobów działań bojowych bardziej odpowiadających faktycznym warunkom, których obecnie nie jest się w stanie w pełni przewidzieć.

Organizacja natarcia pułku w przeciętnych warunkach obejmuje:

- powzięcie decyzji.

- postawienie zadań;
- zabezpieczenie działań bojowych i współdziałanie;
- organizację dowodzenia;
- osiągnięcie gotowości poszczególnych pododdziałów w przewidywanym ugrupowaniu do działań.

Z powyższego wynika, że ilość przedsięwzięć organizacyjnych nie uległa od dłuższego czasu poważniejszym zmianom. Należy jednak zdać sobie sprawę z tego, że zakres wielu z nich wyraźnie się rozszerzył, jak również znacznie skomplikowała się ich realizacja.

Dla ilustracji warto wymienić chociażby takie dodatkowe czynności, jak:

- maskowanie przeciwradiolokacyjne jako jeden z elementów całości maskowania;
- konieczność uwzględniania w organizacji natarcia prowadzonego w warunkach bez użycia broni masowego rażenia najważniejszych zagadnień związanych z przejściem do działań na wypadek użycia BMR.

Pomimo stosunkowo dużej ilości przedsięwzięć i stale zwiększającego się ich zakresu wraz z rozwojem technicznych środków walki, czas na organizację natarcia pułku we współczesnych warunkach będzie bardzo krótki - najczęściej kilka godzin. Tylko w natarciu z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem może być niekiedy dłuższy. Dlatego też, aby podjąć stawianym wymaganiom, zwraca się szczególną uwagę, między innymi, na operatywność i skrócenie czasu pracy dowódcy i sztabu oraz dąży się do stosowania równoległości w organizacji działań na poszczególnych szczeblach dowodzenia. Obecnie dokonuje się tego przez prawie natychmiastowe poinformowanie o przyszłych działaniach, a następnie możliwie najszybsze postawienie zadań wykonawcom, przeznaczając na podjęcie decyzji minimalną ilość czasu. Poza tym ogranicza się do niezbędnego minimum czas na wytyczne do zabezpieczenia działań bojowych oraz współdziałania, a najczęściej przekazuje się je równocześnie z treścią zadań.

B. Powzięcie decyzji i rekonesans

D e c y z j a do natarcia jest to ustalenie zamiaru i sposobów wykonania zadania w konkretnych warunkach sytuacji bojowej. Podejmuje się ją w wyniku analizy zadania i oceny położenia oraz udokładnia jeżeli pozwalają na to warunki - w toku rekonesansu. Zakres rozpatrywania poszczególnych zagadnień - tak pod względem treści, jak i kolejności - może być różny. Decyduje o tym w głównej mierze ilość czasu, styl pracy oraz stopień zaangażowania dowódcy, oficerów sztabu i szefów służb w kierowaniu pododdziałami.

Jako najbardziej typową należy uważać następującą kolejność i treść pracy przy powzięciu decyzji;

- analiza zadania;
- określenie czynności, które należy natychmiast wykonać w celu szybkiego przygotowania wojsk do dalszych działań oraz kalkulację czasu;
- wydanie wytycznych szefowi sztabu do organizacji rozpoznania, zarządzeń wstępnych i ewentualnie sposobu przeprowadzenia rekonesansu;
- ocena położenia i wysłuchanie meldunków /danych/ poszczególnych oficerów co do położenia rodzajów wojsk, ich możliwości oraz niezbędnych kalkulacji.

Obok wymienionego przykładu pracy stosuje się również częściowo inny, a mianowicie:

- analiza zadania;
- kalkulacja czasu;
- wydanie zarządzeń do dalszych działań oraz wytycznych do przygotowania meldunków /danych/ przez oficerów biorących udział w wypracowaniu decyzji i ewentualnie do sposobu przeprowadzenia rekonesansu;
- wydanie zarządzeń wstępnych dla wojsk^{x/} względnie wytycznych do tych zarządzeń;
- ocena położenia i w jej toku wysłuchanie meldunków /danych/ poszczególnych oficerów, które powinny - między innymi - zawierać propozycje optymalnego wykorzystania danego rodzaju

x/ Niekiedy zarządzenia wstępne mogą być wydane już w toku analizy zadania.

wojsk i służb. Szef sztabu przedstawia w swoim meldunku propozycje decyzji^{x/}.

Różnica pomiędzy podanymi przykładami pracy polega głównie na stopniu zaangażowania przez dowódcę poszczególnych oficerów w podejmowaniu decyzji. W drugim przykładzie wymaga się od nich również propozycji wykorzystania rodzajów wojsk. Jednak do należytego przygotowania tych propozycji jest potrzebne pewne ukierunkowanie, a to mogą dać wytyczne, w których między innymi dowódca podaje podstawowe zagadnienia zamiaru walki - najczęściej kierunek głównego uderzenia, ugrupowanie, ważniejsze terminy.

Obok przytoczonych przykładów kolejności i treści pracy mogą być również i inne, nawet takie, w których dowódca - mając skrajnie ograniczony czas - będzie zmuszony podjąć decyzję, nie korzystając z pomocy żadnego z oficerów.

T r e ś ć p r a c y

a/ Analiza zadania

Celem analizy zadania jest zrozumienie otrzymanego zadania w świetle zamiaru działań dywizji. Analizując zadanie, należy w pierwszym rzędzie wyjaśnić /zrozumieć/ przyjęte sposoby działania przełożonego oraz powód przeznaczenia danej ilości sił i środków do ich realizacji. A więc: jakie zgrupowanie przeciwnika zamierza się rozbić, jakimi siłami i środkami oraz w jakiej kolejności, ustalić, na czym przełożonemu szczególnie zależy, określić rolę i miejsce pułku. Oznacza to zrozumienie, na czym polega jego zadanie, jaki jest cel, czego się od pułku żąda, w jakim stopniu wykonanie zadania wpływa na działanie sąsiadów i innych rodzajów wojsk oraz realizację zamiaru przełożonego.

W wyniku analizy i zadania dowódca powinien dojść do wniosków dotyczących roli i miejsca pułku w ramach działania dywizji, charakteru i głębokości jego zadania oraz tego, co w nim jest najistotniejsze, określić najważniejsze terminy rea -

x/ Dowódca nie musi wysłuchiwać wszystkich meldunków i pełnej ich treści, może nawet żądać tylko odpowiedzi na zadane pytania.

lizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz jaki jest związek zadania pułku z zadaniami sąsiadów.

Poza tym w przybliżeniu dowódca ustala wymagania dotyczące ugrupowania i kierunku głównego uderzenia.

b/ Kalkulacja czasu

Niekiedy kalkulacja czasu może być przeprowadzona przed analizą zadania. Wykonuje ją dowódca lub szef sztabu, jeżeli wypracowuje decyzję wspólnie z dowódcą.

W kalkulacji czasu ustala się przedsięwzięcia, które należy wykonać i - w zależności od posiadanego czasu - wyznacza się terminy ich realizacji.

c/ Ocena położenia

Ocena położenia polega na wszechstronnej analizie możliwości sił własnych i przeciwnika oraz innych warunków mających wpływ na wykonanie zadania. W jej skład wchodzi: ocena nieprzyjaciela, sił własnych, sąsiadów, terenu, sytuacji skażeń i zakażeń, pory roku i dnia, warunków meteorologicznych, stanu zaopatrzenia i możliwości zaopatrywania. Wszystkie te elementy pozostają z sobą w ścisłej zależności i dlatego ocenia się je w powiązaniu z równoczesnym uwzględnieniem warunków i potrzeb czasowych.

N i e p r z y j a c i e l

Ocena nieprzyjaciela powinna być wyjątkowo wnikliwa oraz wszechstronna i dotyczyć nie tylko jego sił znajdujących się w pasie działania, ale również wszystkich sił i środków mogących oddziaływać tak w toku organizacji, jak i prowadzenia natarcia na pododdziały pułku. Chodzi w głównej mierze o odwody, które mogą podejść z głębi lub ze skrzydeł, środki ogniowe, lotnictwo, desanty, środki radiotechniczne itp.

W wyniku oceny nieprzyjaciela określa się: pododdziały i obiekty, które należy rozbić środkami ogniowymi, uderzeniem wojsk, ustalając kolejność rozbicia tych sił; zasadnicze rubieże /rejon/ do opanowania; kierunek, na którym należy wykonać główne uderzenie; - sposoby działania i przeciwdziałania wojsk;

siły, których pułk nie ma możliwości rozbić lub nie znajdują się początkowo w jego bezpośredniej strefie zainteresowania, a stanowią gróźbę; kierunki tych zagrożeń; szereg innych wniosków wynikających z konkretnych sytuacji.

Całość oceny opiera się na danych z rozpoznania, które z reguły będą niepełne oraz na szczegółowych kalkulacjach i przewidywaniach.

S i ł y w ł a s n e

Ocena sił własnych powinna dać odpowiedź, czym pułk aktualnie dysponuje, jak kształtują się jego siły i ich rozmieszczenie w stosunku do nieprzyjaciela oraz jak je użyć celem wykonania zadania. Pod tym też kątem widzenia rozpatruje się ukompletowanie, stopień zdolności bojowej, położenie i możliwości przesunięcia poszczególnych pododdziałów oraz rodzajów wojsk i służb, jaką ilość z posiadanych sił i środków, oraz które przeznaczyć do wykonania określonych zadań, mając na uwadze konieczność uzyskania przewagi, a w związku z tym podział sił w skład poszczególnych elementów ugrupowania, możliwości, zadania i sposoby działania tych elementów, stan oraz przypuszczalne użycie środków materiałowo-technicznych, system zaopatrywania w toku walki, potrzeby, możliwości i sposoby organizacji zabezpieczenia działań bojowych oraz współdziałania.

Na podstawie oceny sił własnych precyzuje się wnioski dotyczące ugrupowania, podziału sił i środków; składu poszczególnych elementów ugrupowania, ich przesunięcia i rozmieszczenia, zadań, sposobów działania, rodzaju zaopatrzenia, potrzeb i sposobów zabezpieczenia działań bojowych.

W tej części pracy dowódca zwraca szczególną uwagę na wydzielenie sił i ustalenie sposobów ich działania celem zniszczenia, dezorganizowania lub zmniejszenia efektywności uderzeń tych jednostek oraz środków nieprzyjaciela, które aktualnie może najskuteczniej użyć przeciw pułkowi. Obecnie - obok broni masowego rażenia - są to środki przeciwpancerne, lotnictwo, artyleria - zwłaszcza działa 175 mm. W konkretnej sytuacji mogą być określone pododdziały piechoty i czołgów, kawaleria powietrzna, desanty itp.

Środki przeciwpancerne, których przeciwnik posiada sto - sunkowo dużo, są wyjątkowo groźne, gdy zostaną ujęte odpowiednio wcześniej w zorganizowany system obrony przeciwpancernej. Ich obezwładnienie, a tym bardziej zniszczenie na stosunkowo szerokim froncie w warunkach niestosowania broni jądrowej lub niemożliwości jej użycia ze względu na bezpieczeństwo własnych wojsk, ogniem środków konwencjonalnych napotyka znaczne trudności. Potrzebna w tym celu ilość sił i środków przekracza możliwości pułku oraz jednostek go wspierających. Natomiast atak czołowy na niewystarczająco obezwładnionego przeciwnika nie przyniesie większych rezultatów.

W tej sytuacji istnieje szczególna konieczność szukania oraz stosowania takich metod i sposobów działania, które umożliwiłyby nieprzyjacielowi przeciwstawienie nacierającym wojskom zawczasu przygotowanej obrony. Obecnie polegają one w głównej mierze na dążeniu do uprzedzenia przeciwnika w poszczególnych przedsięwzięciach, na paraliżowaniu jego manewru, wykonywaniu uderzeń w luki lub na takich kierunkach, które przez samo umiejscowienie zmuszą go do zmiany ugrupowania. Nie ulega jednak wątpliwości, że w wielu wypadkach zajdzie mimo wszystko potrzeba przełamania obrony nieprzyjaciela. Wówczas należy wybrać taki kierunek, gdzie jest ona stosunkowo najslabsza, a warunki terenowe ułatwiają jej pokonanie. Szerokość odcinka przełamania należy określić przede wszystkim na podstawie możliwości ogniowych. Pomimo zagrożenia jądrowego i zwiększonej efektywności oddziaływania klasycznych środków ogniowych przeciwnika trzeba skupić taką ilość sił, aby uzyskać kilkakrotną przewagę, głównie w czołgach, i wykonać atak, utrzymując maksymalne jego tempo. Bezpośrednie oddziaływanie środków ogniowych na odcinek przełamania ze skrzydeł należy sparaliżować ogniem własnych środków, zasłonami dymnymi i odpowiednim wykorzystaniem warunków terenowych.

S a s i e d z i

Sąsiadów ocenia się z punktu widzenia wpływu ich działań na wykonanie zadania przez pułk oraz warunków współdziałania w toku natarcia, rozpatrując kolejno oddziały działające w pobliżu skrzydeł, przewidziane do wprowadzenia na kierunku na -

tarcia, zabezpieczające wejście do walki, desanty śmigłowcowe, oddziały OTK, gdy znajdują się w obszarze pułku itp.

T e r e n

Większość właściwości terenowych rozpatruje się równocześnie z poszczególnymi zagadnieniami analizy zadania i oceny położenia, a część pozostała - w oddzielnym fragmencie pracy dowódcy. W sumie, w toku całej oceny należy przeanalizować teren począwszy od rejonu wyjściowego /rozmieszczenia/ pułku na głębokość zadania, studiując jego rzeźbę, przejezdność, pokrycie, właściwości obronne i ochronne, warunki obserwacji, obecność przeszkód, wpływ na użycie środków ogniowych oraz możliwe zmiany jego charakteru w wyniku uderzeń broni jądrowej.

Ocenę należy rozpoczynać od terenu znajdującego się po stronie przeciwnika.

Analizując teren po stronie nieprzyjaciela, dowódca ustala: najbardziej dogodne kierunki do natarcia poszczególnych rodzajów wojsk, a zwłaszcza czołgów, istnienie i wpływ na prowadzenie działań odcinków trudno dostępnych, przeszkód naturalnych oraz sztucznych, a wśród nich tych, które powstały w wyniku użycia środków ogniowych, warunki dla ruchu wojsk po drogach i poza nimi; możliwości obserwacji i prowadzenia ognia na wprost tak ze strony nieprzyjaciela, jak i własnej; wpływ terenu na manewr; zasadnicze rubieże i obiekty, których opanowanie może zadecydować o powodzeniu działań.

Teren po stronie własnej rozpatruje się począwszy od rejonu wyjściowego /rozmieszczenia/ do rubieży czołowych oddziałów nieprzyjaciela. Zwraca się szczególną uwagę na właściwości ochronne terenu, warunki rozmieszczenia poszczególnych pododdziałów i ich przesunięcia na rubież ataku, wybór stanowisk ogniowych, dowodzenia itp.

W toku oceny terenu dowódca potwierdza lub koryguje wnioski wynikające z poprzednio rozpatrywanych zagadnień, konkretyzując kierunek głównego uderzenia, zadania pododdziałów, ich rozmieszczenie, sposób przesunięcia i ataku. Ustala także drogi, rubieże rozwinięcia oraz stanowiska ogniowe i - jeżeli zaistnieje potrzeba - odcinek, na którym pułk uczestniczy w przełamaniu.

Pozostałe zagadnienia oceny położenia analizuje się - tak jak uprzednio - w świetle ich dodatniego lub ujemnego wpływu na przebieg natarcia, a także rozpatruje się, w jaki sposób wykorzystać warunki sprzyjające i jak zneutralizować ujemne lub im zapobiegać.

W wyniku oceny położenia dowódca wyciąga wnioski ogólne, które stanowią treść decyzji podjętej z mapy.

Po ocenie położenia dowódca powinien zawsze dążyć do przeprowadzenia rekonesansu. Sposoby prowadzenia rekonesansu, skład grup /grupy/ rekonesansowych za każdym razem mogą być różne^{x/}.

Najczęściej w rekonesansie biorą udział, obok dowódcy, st. pom. ds. operacyjnych, rozpoznawczych, szef artylerii, wojsk inżynieryjnych oraz dowódcy batalionów /kcz/. W czasie rekonesansu z kilku punktów pracy, przede wszystkim na kierunku głównego uderzenia, konfrontuje się zasadnicze zagadnienia decyzji wypracowanej na podstawie mapy z faktycznymi warunkami terenowymi i położeniem nieprzyjaciela. Jeżeli zaistnieje potrzeba, niektóre zagadnienia zmienia się lub dokładniej precyzuje. Ponadto dowódca ustala i wskazuje w terenie:

- położenie czołowych pododdziałów przeciwnika, podejście do nich, rozmieszczenie zapór, środków ogniowych, zwłaszcza przeciwpancernych, otwarte skrzydła i luki;
- obiekty uderzeń własnych środków w ogniowym przygotowaniu i wsparciu natarcia;
- kierunek głównego uderzenia i kierunki działania pododdziałów; w przełamaniu - na jakim odcinku wykonać atak; zadania pododdziałów;
- rejony stanowisk ogniowych, czas i sposób ich zajęcia;
- drogi, poszczególne rubieże rozwinięcia - przy natarciu z marszu; rubież ataku i rejony wyczekiwania - przy natarciu z bezpośredniej styczności;
- miejsca i sposoby wykonania przejść w zaporach;
- rejony punktów dowodzenia.

W niektórych wypadkach, oprócz dowódcy rekonesans prowadzi, zwykle na kierunku pomocniczym, zastępca do spraw liniowych lub niekiedy szef sztabu pułku. Do rekonesansu w rejonie tyłów i na drogach marszu wyznacza się dodatkowo oddzielne

x/ Rekonesans może prowadzić tylko sam dowódca. Czas trwania rekonesansu poważnie skraca wykorzystanie śmigłowca.

grupy. Z wynikami pracy tych grup dowódca zapoznaje się przed ostatecznym sprecyzowaniem decyzji, którą następnie melduje przełożonemu.

Układ i treść meldunku decyzji może być różny. Najczęściej obejmuje on: ocenę nieprzyjaciela, zamiar, podstawowe zadania wojsk, podział sił i środków, główne problemy współdziałania, system dowodzenia i na zakończenie - ewentualnie - prośby.

Po zameldowaniu decyzji i jej zatwierdzeniu, dowódca stawia zadania^{x/}, wydaje wytyczne do zabezpieczenia działań bojowych i organizuje współdziałanie.

C/ Organizacja współdziałania

Współdziałanie w natarciu organizuje się według zadań, rubieży i czasu, na całą głębokość działania, a szczególnie dokładnie na głębokość zadania bliższego.

Wszystkie przedsięwzięcia synchronizuje się w czasie i przestrzeni dla wykorzystania skutków uderzeń jądrowych i ogniowych, środków własnych i przełożonego oraz działań sąsiadów.

Najważniejsze zagadnienia współdziałania, jak już uprzednio zostało stwierdzone, będą w większości wypadków przekazywane łącznie z treścią zadań bojowych. Jednak z doświadczeń wojennych i szkoleniowych wynika, że współdziałanie najlepiej jest organizować oddzielnie i to w terenie, a w ostateczności na stanowisku dowodzenia wykorzystując mapy, tablice magnetyczne lub piaskownice. Dlatego też, jeżeli tylko zaistnieje możliwość, należy stosować zawsze tę metodę.

Dowódca pułku, organizując współdziałanie oddzielnie, dla pełniejszej jasności i usystematyzowania wytycznych powinien je omawiać w kolejności, zgodnie z przewidywanym rozwojem działań, wydzielać przy natarciu z marszu - o k r e s p o d e j ś c i a , r o z w i n i ę c i a i o g n i o w e g o p r z y g o t o w a n i a n a t a r c i a , zaś przy natarciu z bezpośredniej styczności, zamiast podejścia i rozwinięcia - z a j ę c i e r u b i e ż y a t a k u , oraz w obu wypad -

x/ Zadania bojowe mogą być postawione również przed zameldowaniem decyzji.

kach o k r e s w a l k i , a w niej poszczególne zadania. Przed wydaniem wytycznych dowódca ustala w pierwszej kolejności, na jaki okres organizuje współdziałanie oraz zamiar działań w tym okresie. Następnie omawia szczegółowo sposób działania wszystkich sił i środków celem wykonania postawionych im uprzednio zadań, po czym ustala działania wojsk w dwóch-trzech sytuacjach możliwego przeciwdziałania nieprzyjaciela.

Po omówieniu całości współdziałania dowódca pułku sprawdza, czy poszczególni oficerowie należycie je rozumieją oraz podaje podstawowe sygnały.

Dalsza część pracy dowódcy pułku nad organizacją natarcia sprowadza się najczęściej do zatwierdzenia decyzji podległych pododdziałów, kontrolowania przebiegu nakazanych przedsięwzięć, uaktualnienia planu działań w zależności od potrzeb i zmieniającej się sytuacji.

III. PROWADZENIE NATARCIA

A. Rozwinięcie pułku do natarcia oraz rozbicie sił pierwszego rzutu nieprzyjaciela

Natarcie pułku rozpoczyna się w większości wypadków po uprzednim podejściu jego pododdziałów do obrony przeciwnika.

W natarciu z marszu bez zajmowanego rejonu wyjściowego podejście pułku odbywa się najczęściej pod osłoną własnej awangardy lub oddziału wydzielonego /w sile od kompanii do batalionu/. Na głównym kierunku uderzenia może być również skierowany oddział wydzielony dywizji w sile pułku czołgów lub pułku zmechanizowanego. W tym przypadku pułk maszerujący za oddziałem wydzielonym wysyła do przodu tylko szpicę czołową.

Głównym zadaniem oddziału wydzielonego /awangardy/ jest uchwycenie dogodnej rubieży ataku i utrzymanie jej do podejścia sił głównych. Należy się liczyć, że w wielu sytuacjach poszczególne pododdziały mogą podejść do przeciwnika w różnym czasie, co spowoduje nierównoczesne rozpoczęcie ataku.

W natarciu z rejonu wyjściowego położonego w głębi podejście pułku jest z reguły osłaniane od czoła przez oddziały sąsiadów. Nie wyklucza to jednak konieczności wydzielenia w nie-

których okolicznościach części sił do wzmocnienia tej osłony. Ponadto przed siłami głównymi wysuwa się odpowiednio wcześniej artylerię, saperów oraz przygotowuje się rejon SD.

Przed rozpoczęciem marszu sił głównych z rejonu wyjściowego położonego w głębi pododdziałom podaje się czas rozpoczęcia ataku /„G”/ oraz inne niezbędne terminy. Poszczególne pododdziały wyruszają ze swoich rejonów na rozkaz dowódcy i przesuwają się po nakazanych drogach w ustalonym uprzednio ugrupowaniu. Całość przedsięwzięć organizacyjnych i działalności wojsk powinna doprowadzić, podobnie jak w natarciu z bezpośredniej styczności, do jednoczesnego rozpoczęcia ataku przez pierwszy rzut pułku. Od tej zasady odstępuje się bardzo rzadko i najczęściej wtedy, gdy jeden z batalionów pierwszego rzutu został obezwładniony w stopniu uniemożliwiającym mu na pewien czas prowadzenia dalszych działań. Na miejsce obezwładnionego batalionu wprowadza się drugi rzut pułku. Podejdzie on jednak na rubież ataku z pewnym opóźnieniem.

Zanim wojska przejdą do ataku, wykonuje się uderzenia jądrowe oraz ogniowe przygotowanie natarcia^{x/}.

W natarciu z marszu bez zajmowania rejonu wyjściowego ogniowe przygotowanie polega na wykonaniu uderzeń lotnictwa oraz nawał ogniowych najczęściej tylko przez artylerię pułku.

W natarciu z rejonów wyjściowych ogniowe przygotowanie wykonuje się według zawczasu opracowanego planu; bierze w nim udział - obok lotnictwa - całość artylerii pułków i dywizji, często czołgi drugiego rzutu, a także artyleria sąsiadów, pod których osłoną pułk przechodzi do działań.

W momencie podejścia piechoty i czołgów na rubież ataku artyleria i lotnictwo przechodzi do ogniowego wsparcia natarcia, przenosząc ogień na cele położone w głębi. Przejście do ogniowego wsparcia powinno nastąpić niepostrzeżenie i bez żadnej przerwy.

Ogniowe wsparcie natarcia prowadzi się na całą głębokość działań systemem kolejnych ześrodkowań ognia lub ześrodkowaniami ognia oraz ogni z obserwacji, a także uderzeniami lotnictwa. Ogień artylerii skierowuje się głównie na ocalałe punkty obro-

x/ W natarciu w warunkach bez użycia broni jądrowej - tylko ogniowe przygotowanie natarcia.

ny przeciwnika znajdujące się w bezpośredniej styczności z nacierającymi wojskami oraz na artylerię. Lotnictwo wykonuje uderzenia na nowo wykryte środki napadu jądrowego, baterie artylerii, cele punktowe i ruchome w głębi ugrupowania nieprzyjaciela. Ponadto osłania wojska przed uderzeniami z powietrza, zabezpiecza wysadzenie desantów i wspiera ich działanie.

Jednostki pierwszego rzutu po przejściu w ugrupowanie bojowe zdecydowanie atakują przeciwnika pododdziałami czołgów i piechoty. Piechota może atakować na transportach opancerzonych, bojowych wozach piechoty lub pieszo. Atak na transporterach należy prowadzić w terenie łatwo dostępnym i tam, gdzie nieprzyjaciel został skutecznie obezwładniony.

Należyte przygotowanie ataku i wykonanie go w sposób zorganizowany zapewnia mu odpowiednią siłę uderzenia i stwarza warunki dla efektywnego wykorzystania skutków własnego ognia oraz osiągnięcia wysokiego tempa natarcia. Celem zwiększenia tempa natarcia, na kierunkach uderzeń jądrowych i tam, gdzie nieprzyjaciel nie stawia poważniejszego oporu, poszczególne pododdziały powinny atakować w ugrupowaniu przedbojowym - najczęściej w kolumnach plutonowych.

Po rozbiciu czołowych punktów oporu przeciwnika bataliony /kcz/ pierwszego rzutu powinny rozwijać natarcie w możliwie najwyższym tempie, nie obawiając się oderwania od pozostałych sił pułku oraz dążyć do głębokiego włamania w ugrupowanie nieprzyjaciela, z równoczesnym wychodzeniem na skrzydła i tyły jego oddziałów. Jest to możliwe tylko wówczas, gdy wykorzystają w maksymalnym stopniu wyniki własnego ognia oraz luki w ugrupowaniu przeciwnika, szeroko zastosują manewr celem uniknięcia przewlekłej walki, zwłaszcza z ocalałymi węzłami obrony nieprzyjaciela.

Ocalałe węzły obrony nieprzyjaciela, które pozostały na tyłach nacierających wojsk obezwładnia się ogniem artylerii i - jeżeli zachodzi potrzeba - niszczy uderzeniem sił wydzielonych z drugiego rzutu dywizji. Siły drugiego rzutu /odvodu/ pułku wyznacza się do wykonania powyższego zadania tylko w sytuacjach wyjątkowych.

Głębokie włamanie powoduje rozcięcie jednostek przeciwnika, co najczęściej doprowadza do dezorganizacji całości jego

działań oraz wybitnie zmniejsza niebezpieczeństwo porażenia bronią jądrową oddziałów pierwszego rzutu, lecz jednocześnie stanowi dla nich znaczną groźbę, głównie ze strony oddziałów nieprzyjaciela, które mogą przejść do kontrataku.

Odwody przeciwnika wychodzące do kontrataku wojska powinny niszczyć uderzeniami broni jądrowej lub obezwładnić ogniem artylerii i lotnictwa, a następnie rozbić atakiem z marszu nacierających pododdziałów. Jeżeli jednak w określonych warunkach nie ma możliwości rozbitcia kontrataku atakiem z marszu, powinny odpiierać go z miejsca, wydzielając do tego celu niezbędną ilość sił i środków.

Do odparcia kontrataku z miejsca pododdziały zatrzymują się na dogodnych rubieżach, o głębokości do 2 km każda i odległości 2-3 km jedna od drugiej.

Na pierwszej rubieży przechodzą do odparcia kontrataku bataliony piechoty/kcz/pierwszego rzutu pułku. Na tę rubież kieruje się także OPpanc i OZap/pl min/pułku. Na rubieży drugiej - odwód lub drugi rzut pułku oraz OPanc i OZap dywizji. Pomiędzy tymi rubieżami zajmuje SO artyleria, która może być również użyta do prowadzenia ognia na wprost. Trzecią i ewentualnie czwartą rubież obsadza w razie konieczności odwód lub drugi rzut dywizji.

Poważną rolę w odparciu kontratakującego przeciwnika z miejsca może spełnić wykonanie uderzenia przez część nacierających sił na jego skrzydło i tyły.

W toku natarcia poszczególne pododdziały pierwszego rzutu mogą ponieść znaczne straty w siłach i środkach, co spowoduje zmniejszenie ich możliwości, a niekiedy - zwłaszcza na skutek uderzeń jądrowych - nawet utracenie zdolności bojowej. Ponadto, gdy nieprzyjaciel, pomimo przeciwdziałania nacierających wojsk, zdąży przegrupować chociażby część swoich odwodów i obsadzić nimi kolejne rubieże obrony, tempo natarcia zmaleje. Aby do tego nie dopuścić, jednym z wielu przedsięwzięć jest wprowadzenie do walki w odpowiednim czasie drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego.

Wejście do walki drugiego rzutu należy wesprzeć ogniem możliwie największej ilości artylerii i uderzeniami lotnictwa. Drugi rzut, po jego użyciu, odtwarza się lub zastępuje odwodem

ogólnowojskowym z sił będących uprzednio w walce.

Poszczególne pododdziały pułku, kontynuujące natarcie, oprócz bezpośredniej walki z nieprzyjacielem, muszą się liczyć z koniecznością prowadzenia likwidacji skutków uderzeń broni jądrowej oraz chemicznej, pokonania rejonów zniszczeń i stref skażeń, pasów zapór, przeszkód terenowych itp.

Pododdziały, na które zostało wykonane uderzenie bronią masowego rażenia, przystępują do likwidacji skutków, nie przerywając, jeżeli jest to możliwe, wykonywania zadań bojowych. Likwidując skutki uderzeń jądrowych, obok innych przedsięwzięć, ewakuują porażonych przy pomocy wydzielonych do tego celu grup, przeprowadzają swoimi siłami i środkami częściowe zabiegi sanitarne i specjalne. Do pomocy w likwidacji skutków uderzeń jądrowych pułk, a często i dywizja, wydzielają część sił i środków medycznych, wojsk inżynieryjnych, chemicznych oraz służby techniczno-czołgowej, tworząc z nich grupy ewakuacyjno-ratunkowe. Siłom tym stawia się zadania: poszukiwania, wyciągania i wynoszenia rannych z wozów bojowych, udzielania pomocy medycznej, ewakuacji porażonych, usuwania zawałów, gaszenia pożarów, naprawy dróg, wyprowadzania techniki bojowej oraz przeprowadzenia całkowitych zabiegów sanitarnych i specjalnych.

Strefy skażeń, jeżeli nie można ich obejść, po przeprowadzeniu rozpoznania, wykonaniu niezbędnych przedsięwzięć inżynieryjnych oraz zorganizowaniu służby porządkowo-ochronnej, pokonuje się w kolumnach z największą szybkością na kierunkach zapewniających jak najmniejsze napromieniowanie /skażenie/ ludzi i sprzętu.

Po pokonaniu stref skażeń ustala się stopień napromieniowania ludzi i skażenia sprzętu oraz określa sposób, czas i miejsce przeprowadzenia zabiegów sanitarnych i specjalnych.

W czasie podchodzenia pułku do przedniego skraju obrony nieprzyjaciela dowódca dowodzi pododdziałami najczęściej z punktu obserwacyjnego, na który wychodzi przed rozpoczęciem ogniowego przygotowania natarcia.

Z chwilą wykonania uderzeń jądrowych i rozpoczęcia ogniowego przygotowania natarcia dowódca pułku obserwuje wyniki uderzeń jądrowych, lotnictwa oraz artylerii, stawia zadania obezwładnienia i niszczenia nowo wykrytych środków, zwłaszcza ar -

tylerii, moździerzy i innych celów oraz kontroluje czas przekroczenia przez pododdziały wyznaczonych rubieży, aby zapewnić terminowe ich rozwinięcie i wyjście na rubież ataku.

W czasie walki z czołowymi pododdziałami przeciwnika dowódca pułku w dalszym ciągu pozostaje na PO, stawia dodatkowe zadania batalionom /kcz/ i innym elementom ugrupowania, skupiając ich wysiłki na rozbiciu tych sił nieprzyjaciela, które mogą bezpośrednio wpływać na obniżenie tempa natarcia.

Dowódcy dywizjonów i baterii artylerii obserwują położenie nacierających pododdziałów, prowadzą rozpoznanie nieprzyjaciela i kierują ogniem, niszcząc przede wszystkim cele hamujące posuwanie się pododdziałów piechoty i czołgów. Sygnały do przeniesienia ognia artylerii podają dowódcy batalionów/kcz/.

W toku dalszego natarcia dowódca pułku przechodzi z reguły na stanowisko dowodzenia i przesuwa się za pierwszym rzutem, aby móc stale i zdecydowanie dowodzić wojskami oraz osobiście wpływać na działania pododdziałów, zwłaszcza na kierunku głównego uderzenia. Szczególną uwagę zwraca on na wszechstronne prowadzenie rozpoznania, utrzymanie współdziałania, skupienie wysiłków poszczególnych pododdziałów i rodzajów wojsk na kierunkach, na których zarysowuje się powodzenie, wprowadzenie w odpowiednim momencie drugiego rzutu /odwołu/, natychmiastowe niszczenie wykrytych środków jądrowych nieprzyjaciela oraz wzbronienie mu dokonywania manewru.

Wykryte środki jądrowe pułk niszczy ogniem artylerii i czołgów, a dla zniszczenia tych środków rozmieszczonych w głębi wysyła - jeżeli jest to możliwe - oddział wydzielony.

Metoda pracy dowódcy w czasie natarcia może być różna. Najczęściej jednak dowódca ocenia napływające wiadomości o położeniu /niektóre z nich posiada z własnej obserwacji/, podejmuje decyzję i natychmiast przekazuje ją lub nakazuje przekazać, w formie zadań, poszczególnym wykonawcom. Niekiedy, zwłaszcza gdy decyzja będzie dotyczyła zmiany zadań większości pododdziałów pułku, dowódca przed jej podjęciem z reguły wysłuchuje meldunków /danych/ starszego pomocnika do spraw rozpoznania i do spraw operacyjnych. Następnie precyzuje decyzję i ogłasza najważniejsze jej zagadnienia, po czym żąda od niektórych szefów rodzajów wojsk i służb przedstawienia możliwości i sposobu

bów jej zabezpieczenia. Po wysłuchaniu tych meldunków przystępuje dopiero do postawienia zadań, wydania wytycznych itp.

B. Bój spotkaniowy

Konieczność prowadzenia boju spotkaniowego przez pułk wystąpi bardzo często i w różnych sytuacjach pola walki. Najczęściej będzie miał on miejsce po przełamaniu taktycznej strefy obrony przeciwnika, chociaż w wielu wypadkach, a zwłaszcza w pierwszych dniach wojny, całość działań pułku może się rozpocząć od tej formy natarcia.

Jeżeli pułk nie prowadzi boju spotkaniowego w ramach uprzednio otrzymanego zadania, wówczas stawia mu się zadanie bliższe, którego zasadniczą treścią jest rozbicie głównych sił brygady przeciwnika oraz kierunek dalszego natarcia.

Ponieważ w boju spotkaniowym obie strony dysponują w określonym rejonie z reguły jednakową ilością sił i środków, dla uzyskania powodzenia konieczne jest stworzenie przewagi na wybranym kierunku oraz wprowadzenie do walki już od początku starcia jak najwięcej pododdziałów. Dokonuje się tego przez wykonanie głównego uderzenia na jedno ze skrzydeł przeciwnika z równoczesnym wydzieleniem części sił celem przeciwstawienia się nieprzyjacielowi na kierunku jego zasadniczych działań. Pułk ugrupowuje się z reguły w jeden rzut. Uderzenie czołowe stosuje się tylko wówczas, gdy manewr na skrzydło i tyły nieprzyjaciela jest utrudniony warunkami terenowymi lub wymagałby dłuższego okresu czasu.

Wyjątkowo ważną rolę w przewidywaniu boju spotkaniowego spełnia rozpoznanie, które powinno możliwie jak najwcześniej ustalić: kierunek ruchu kolumn nieprzyjaciela, jego siły i skład, a przede wszystkim oddziały raketowe i pancerne, czas przechodzenia ważnych rubieży i początek rozwijania się na nich, charakter terenu w rejonach przewidywanego boju spotkaniowego, jak również odcinki skażeń.

Po otrzymaniu danych o nieprzyjacielu i zapewnieniu ciągłej obserwacji jego ruchu, dowódca pułku podejmuje kroki w celu uprzedzenia go w opanowaniu dogodnej do walki rubieży i w otwarciu ognia. A więc stawia zadania awangardzie /szpicie czołowej/ lub oddziałowi wydzielonemu /jeżeli jest wysyłany/i wysuwa do przodu środki ogniowe.

W boju spotkaniowym szybkość podjęcia decyzji i przekazanie jej podwładnym ma szczególnie duże znaczenie. Dlatego do wódca pułku powinien podjąć decyzję przed otrzymaniem pełnych danych o wynikach walki ubezpieczenia. Podjęcie decyzji i postawienie zadań należy zakończyć w takim terminie, żeby zapewnić pododdziałom jak najwięcej czasu na organizację walki, wykonanie manewru i rozwinięcie.

W celu uprzedzenia nieprzyjaciela w otwarciu ognia i zabezpieczenia rozwinięcia sił głównych dowódca pułku przede wszystkim stawia zadania artylerii - najczęściej dotyczące zniszczenia środków napadu jądrowego, podchodzących kolumn nieprzyjaciela, obezwładnienia baterii artylerii i moździerzy, naruszenia systemu dowodzenia, wsparcia walki ubezpieczenia, ataku sił głównych pułku i osłony jego skrzydeł. Ponadto artylerii podaje się rejon stanowisk ogniowych, drogi marszu i czas gotowości do otwarcia ognia, a także czas trwania nawały ogniowej przed atakiem sił głównych pułku.

Batalionom /kcz/ pierwszego rzutu stawia się zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia.

Treścią zadania bliższego batalionu może być rozbitcie sił głównych batalionu nieprzyjaciela na kierunku natarcia i opóźnienia rubieży zapewniającej dogodne warunki rozwijania dalszych działań. Jeżeli batalion naciera na kierunku, gdzie wykonano /własne/ uderzenia jądrowe, to może otrzymać zadanie bliższe znacznie głębsze.

Odwód przeciwpancerny pułku zmechanizowanego zwykle osłania rozwijanie sił głównych pułku i zabezpiecza jego skrzydło w czasie walki. Niekiedy może on działać wspólnie z awangardą przeciwko głównym siłom nieprzyjaciela, niszcząc atakujące czołgi.

C. Pościg

Z chwilą stwierdzenia możliwości wycofania się nieprzyjaciela, na wszystkich szczeblach dowodzenia przystępuje się natychmiast do realizacji przedsięwzięć związanych z organizacją i prowadzeniem pościgu, ustalając - między innymi - kierunki pościgu, siły które mają go rozpocząć w pierwszej kolejności, ich zadania itp. Jeżeli z określonych przyczyn wojska nie

otrzymają na czas zadań dotyczących pościgu, to rozpoczynają go one samorzutnie, do czego są zobowiązane zasadami zawartymi w Regulaminie Walki.

Pułk może prowadzić pościg w ramach uprzednio otrzymanego zadania lub otrzymać nowe zadanie - z reguły o wiele głębsze, w którym określa się: zadanie bliższe i kierunek dalszego pościgu. Zadanie bliższe pokrywa się z reguły z zadaniem bliższym dywizji.

Treścią zadania bliższego jest najczęściej rozbicie pododdziałów osłonowych, przecięcie dróg wycofania się sił głównych przeciwnika oraz rozbicie tych sił we współdziałaniu z sąsiadami.

W większości wypadków pułkowi nie określa się w pościgu pasa działań.

Ugrupowanie pułku w pościgu składa się z tych samych elementów, co w przełamaniu czy boju spotkaniowym. Organizuje się jednak z reguły oddział wydzielony lub awangardę.

Pododdziały prowadzące pościg czołowy działają w ugrupowaniu przedbojowym i - sporadycznie - bojowym, natomiast pododdziały będące w pościgu równoległym powinny przesuwać się w ugrupowaniu marszowym.

Przejście pułku do pościgu rozpoczyna się zwykle od pościgu czołowego poszczególnych jego pododdziałów. W pościgu tym nie można jednak całkowicie rozbić wycofującego się przeciwnika, gdyż ma on duże szanse stawiania skutecznego oporu na dogodnych rubieżach terenowych. Dlatego też do pościgu czołowego wyznacza się możliwie najmniejszą ilość sił, które powinny przenikać w ugrupowanie arriergard nieprzyjaciela i dezorganizować ich działania. Do opóźniania i dezorganizacji wycofania sił głównych wykorzystuje się broń jądrową, desanty śmigłowcowe, artylerię i lotnictwo. Ich uderzenia oraz ogień kieruje się na kolumny przeciwnika maszerujące przez węzły dróg, cieśniny, mosty na przeszkodach wodnych itp.

Siły główne pułku po rozbiciu pododdziałów osłonowych nie wdają się w dalszą walkę, lecz dążą jak najszybciej do wyjścia na drogi umożliwiające prowadzenie pościgu równoległego, a następnie do wyprzedzenia nieprzyjaciela w opanowaniu dogodnych rubieży terenowych. Z chwilą przejścia do pościgu równo -

ległego, z sił głównych pułku wydziela się poszczególne pododdziały, zwłaszcza czołgów, do ataku na wycofujące się po sąsiednich drogach kolumny przeciwnika. Pościg powinien się zakończyć dopiero po całkowitym rozbiciu wycofującego się nieprzyjaciela.

ZAKOŃCZENIE

Przedstawiona treść skryptu objęła tylko część problematyki dotyczącej zasad ogólnych, organizacji i prowadzenia natarcia. Rozpatrując je starano się przedstawić najbardziej typowe warunki i możliwe rozwiązania poszczególnych zagadnień. Niektóre z nich mogą budzić szereg zastrzeżeń, gdyż nie mają jeszcze pełnych przynajmniej teoretycznych uzasadnień. Na przykład nie są dostatecznie wyjaśnione wymagania dotyczące przezwagi, problematyka przełamania, zwłaszcza w natarciu na silną obronę przeciwpancerną nieprzyjaciela oraz szereg innych. Na leży jednak sądzić, że skrypt zobrazował w znacznym stopniu obecne poglądy na charakter i właściwości natarcia pułku.

WYKAZ LITERATURY:

1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL, wyd. MON, BN-010965.
2. Podręcznik "Taktyka" cz. II, wyd. MON, BN-011657.
3. Służba sztabów ogólnowojskowych, wyd. MON, BN-012010.
4. Biuletyn Informacyjny nr 4/109/, wyd. MON, BN-015904, s.47.
5. Vademecum oficera, wyd. MON, BSz. - 014933.
6. Działania bojowe, wyd. MON, BN-010787.

Wyk. w 200 egz.

Egz. nr 1-200-BT

Wyk. płk Bąk

Druk JD, dn. 25.IV.1974 r.

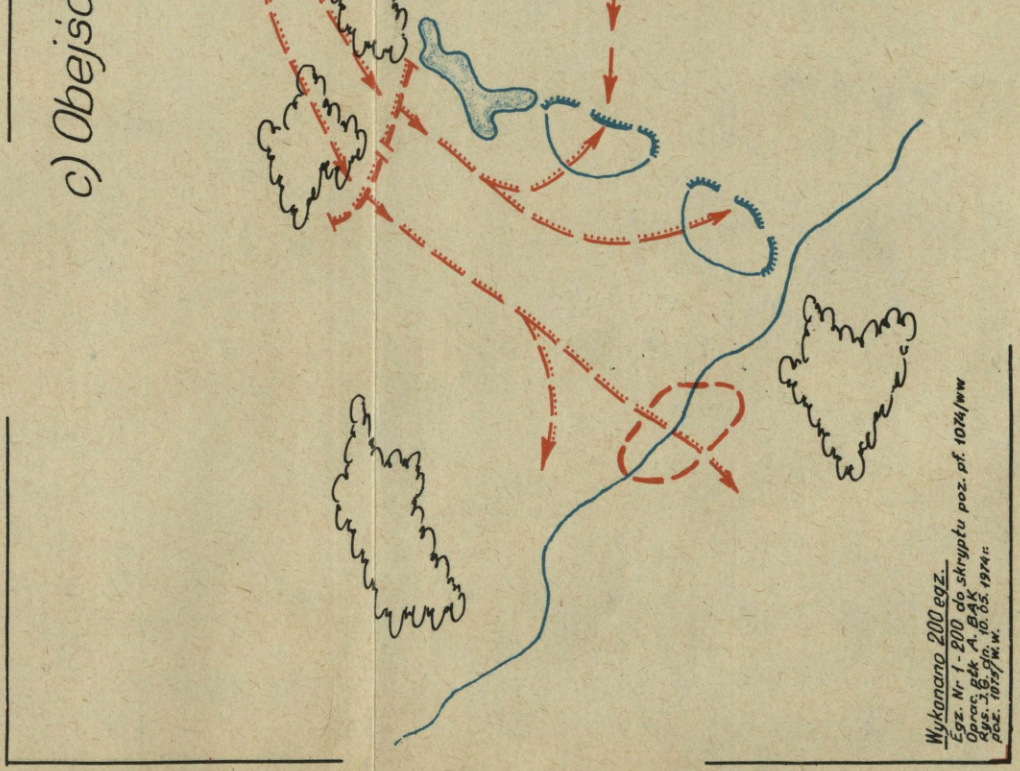
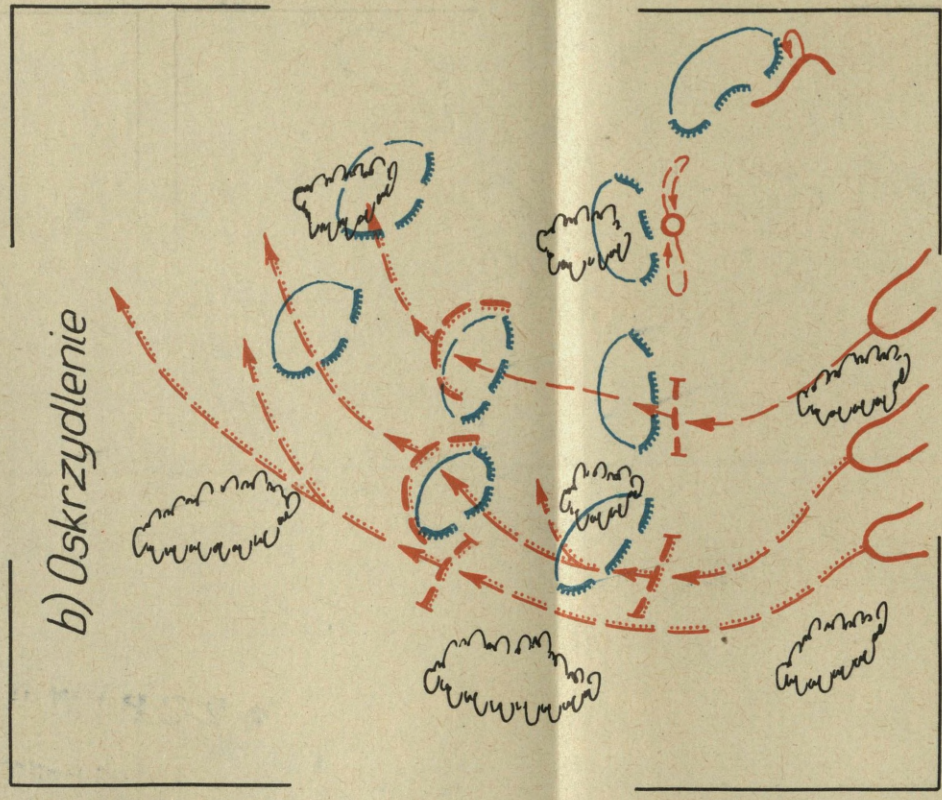
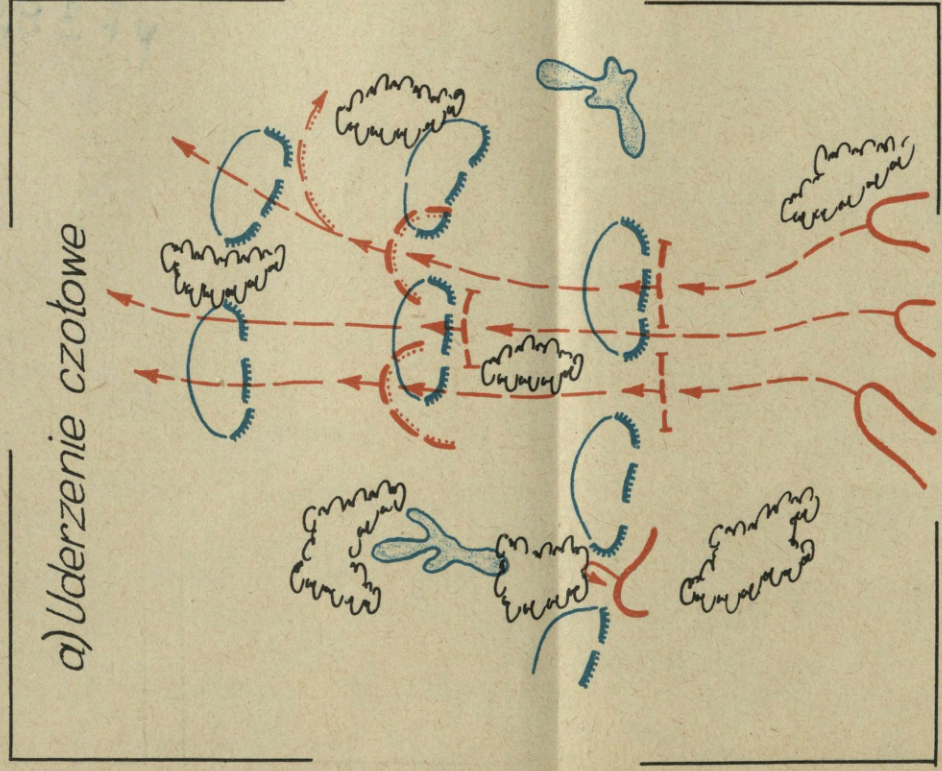
nr pf-496/pf-1074/WW.

kor. T.L.

5 techniczny wyjazd.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABI GOSPODARSTWA
gen. broni K. Swierczewskiego
~~PF 38564~~

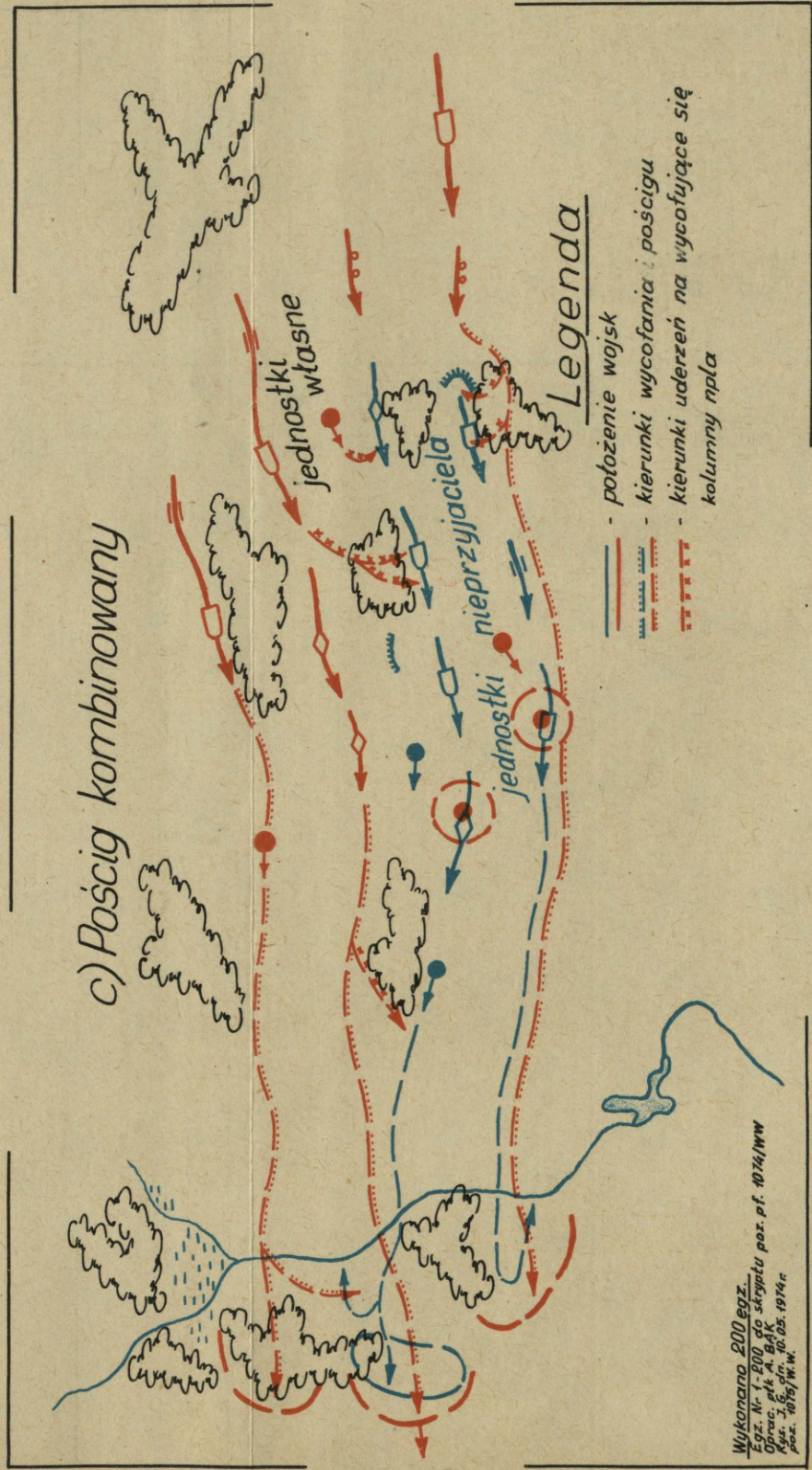
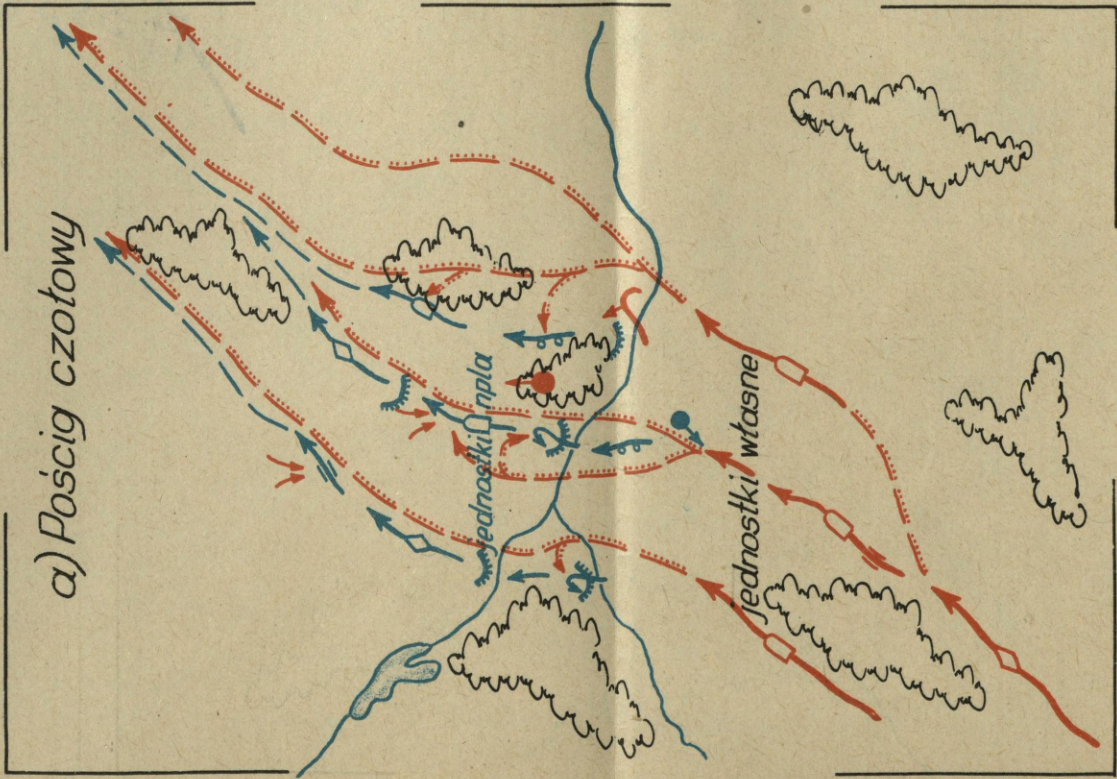
FORMY MANEWRU W NATARCIU

Legenda
- - - manewr czotowy
- - - - - manewr skrzydłowy

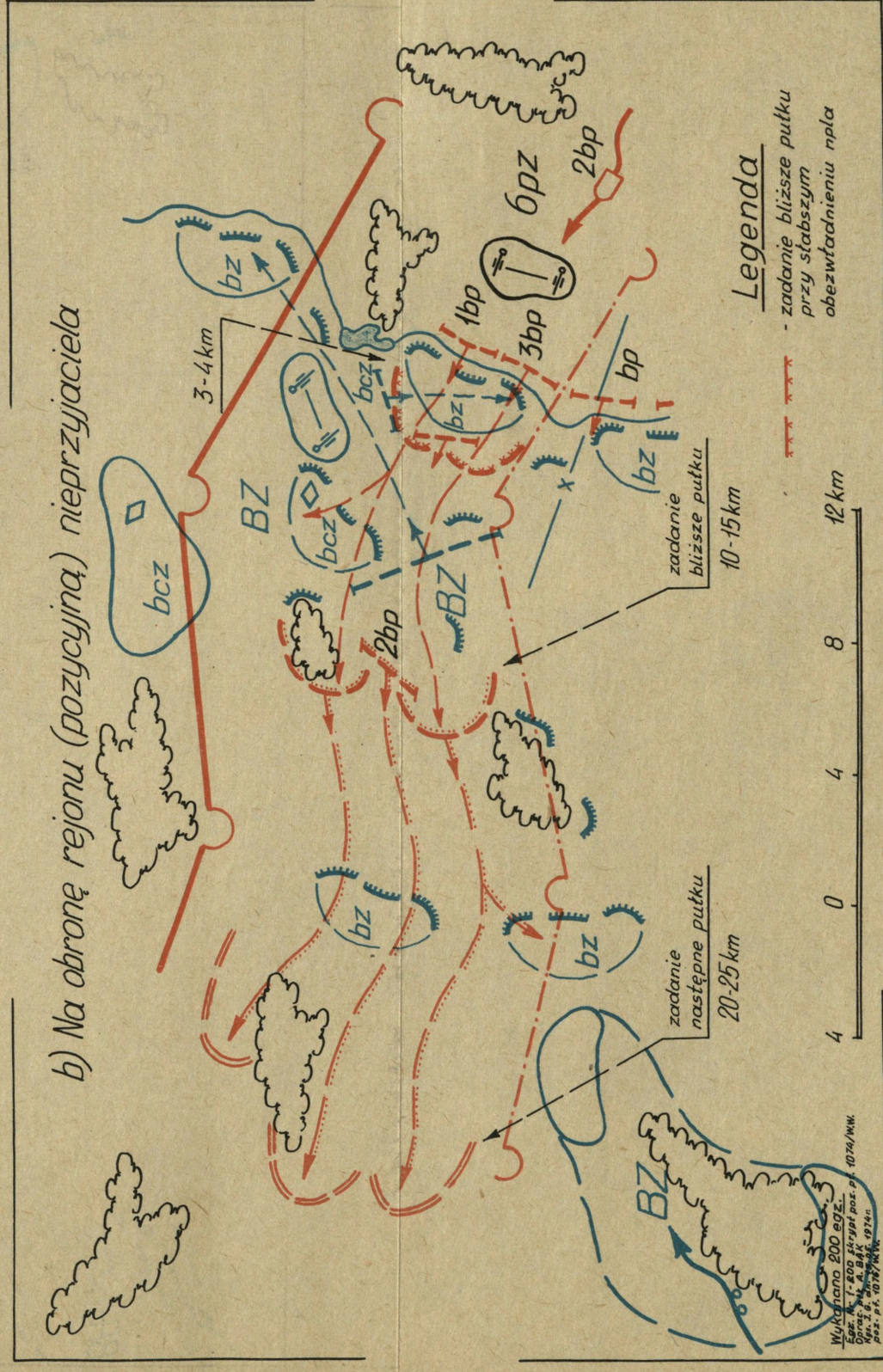
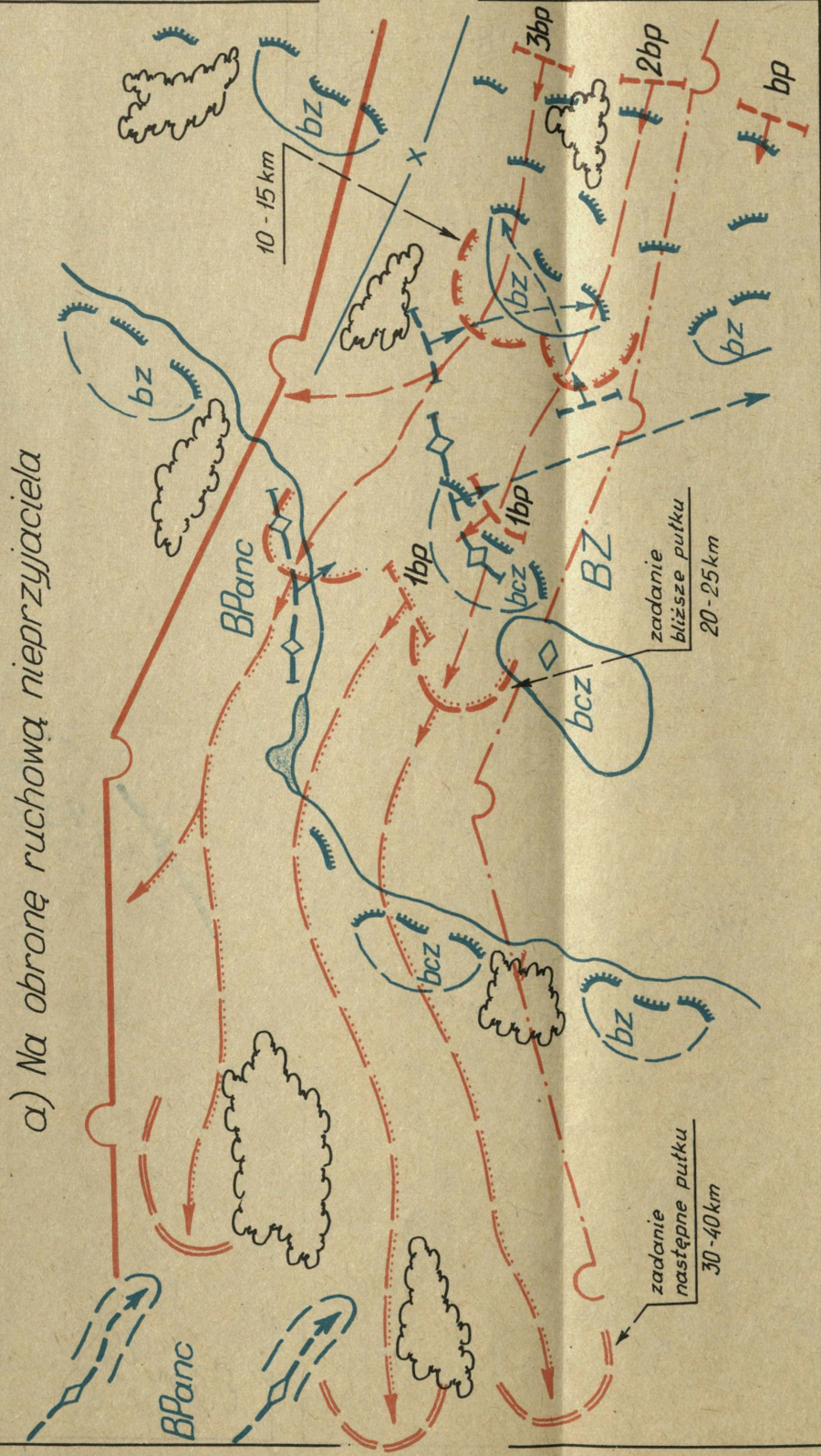
Wykonano 200 egz.
Egz. Nr. 1-200 do skryptu poz. pf. 1014/ww
Opuszczak A., BAK
poz. 1014/ww.
poz. 1014/ww.

FORMY POŚCIGU

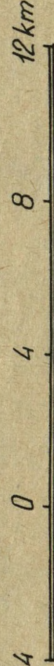

Wykonano 200 egz.
Egz. Nr. 1-800 do skrytka pos. pf. 1074/WW
Oprac. płk A. BIAK
Kys. J. 15. 10. 05. 1974 r.
pos. 1075/W.W.

ZADANIA BOJOWE ORAZ NIEKTÓRE ELEMENTY DECYZYJ W NATARCIU PUŁKU (wariant)

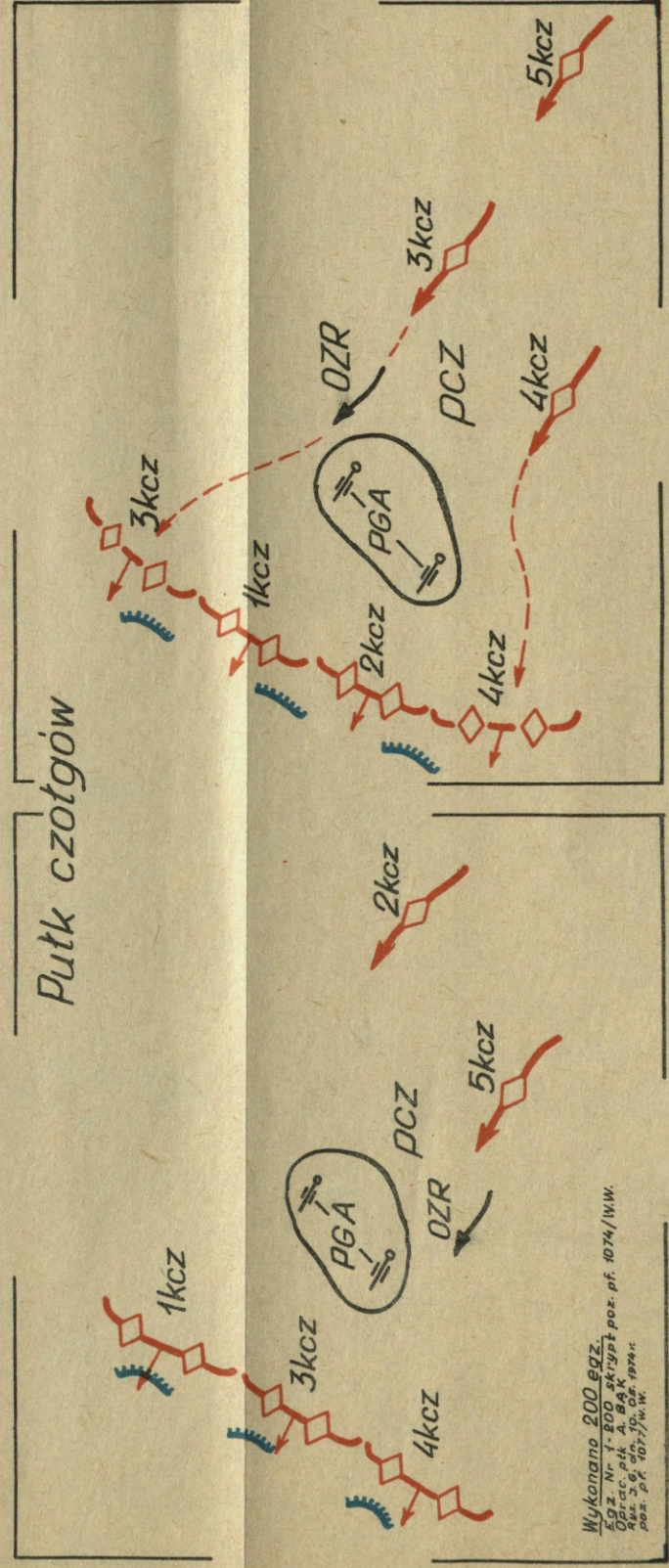
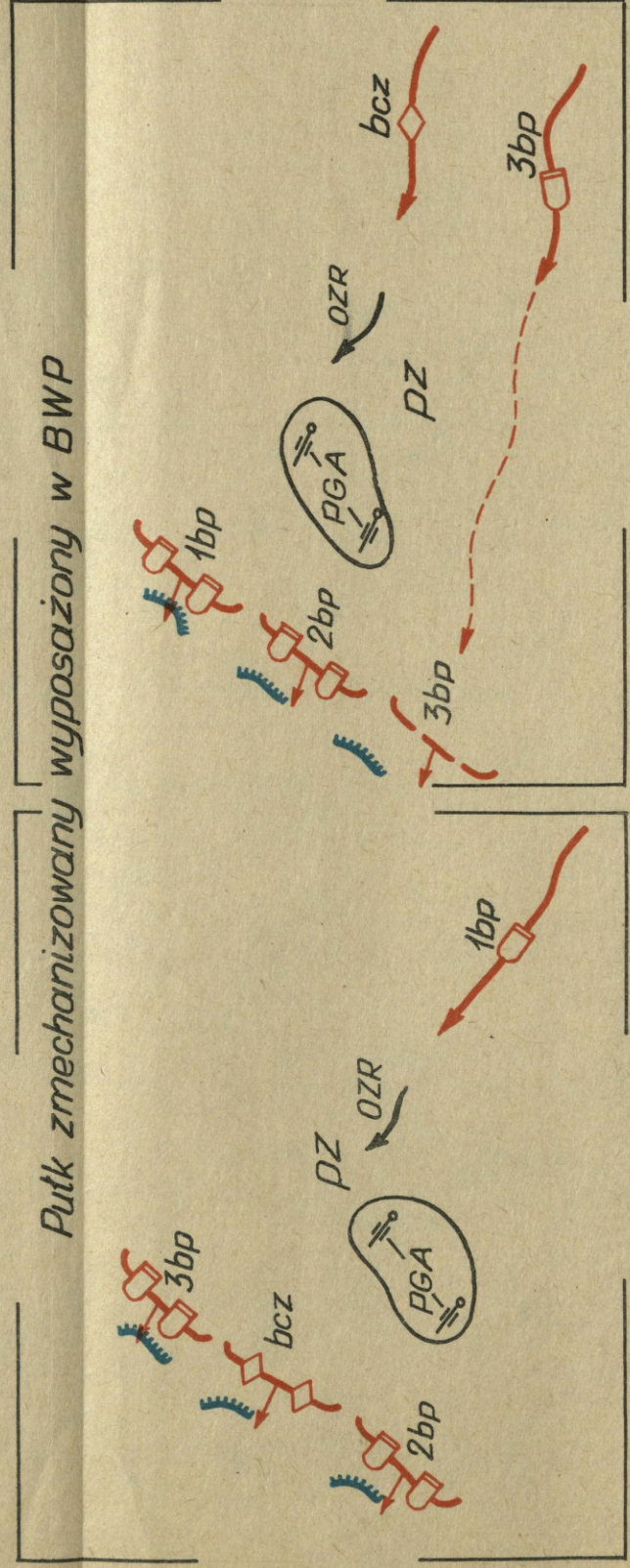
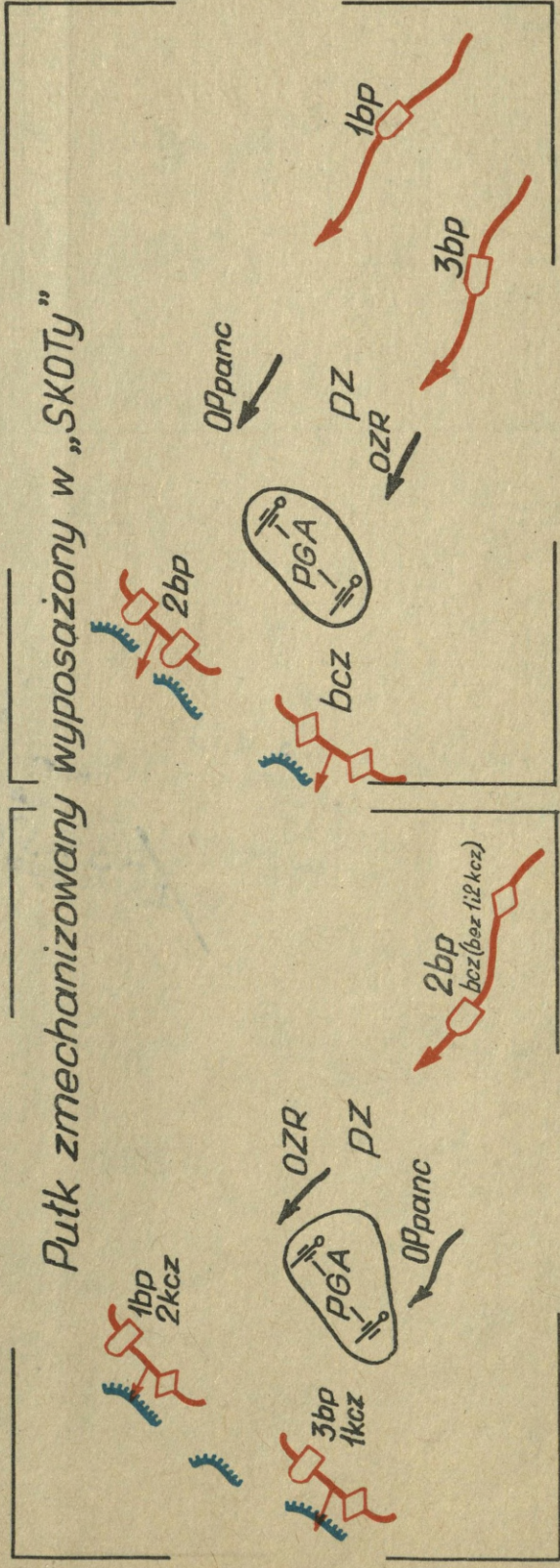

Legenda
- zadanie bliższego pułku
przy starszym
obezwładnieniu npla

Wskazano 200 egz.
Egz. Nr. 1, 509 (kryj. poz. p. 1074)/WK.
Opis: 1074/WK
p.s. n. 1074/WK

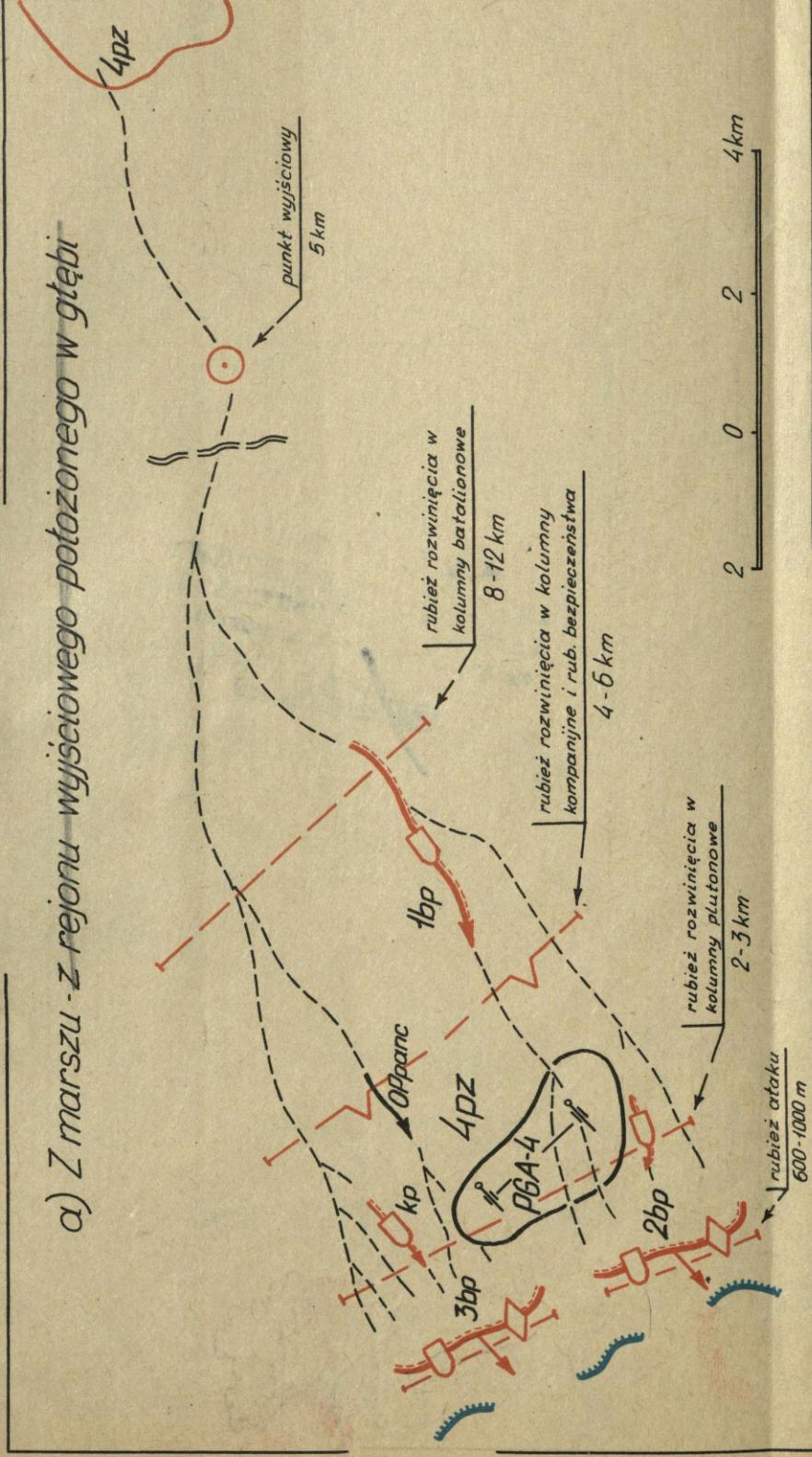
NIEKTÓRE WARIANTY UGRUPOWANIA BOJOWEGO PUŁKU W NATARCIU

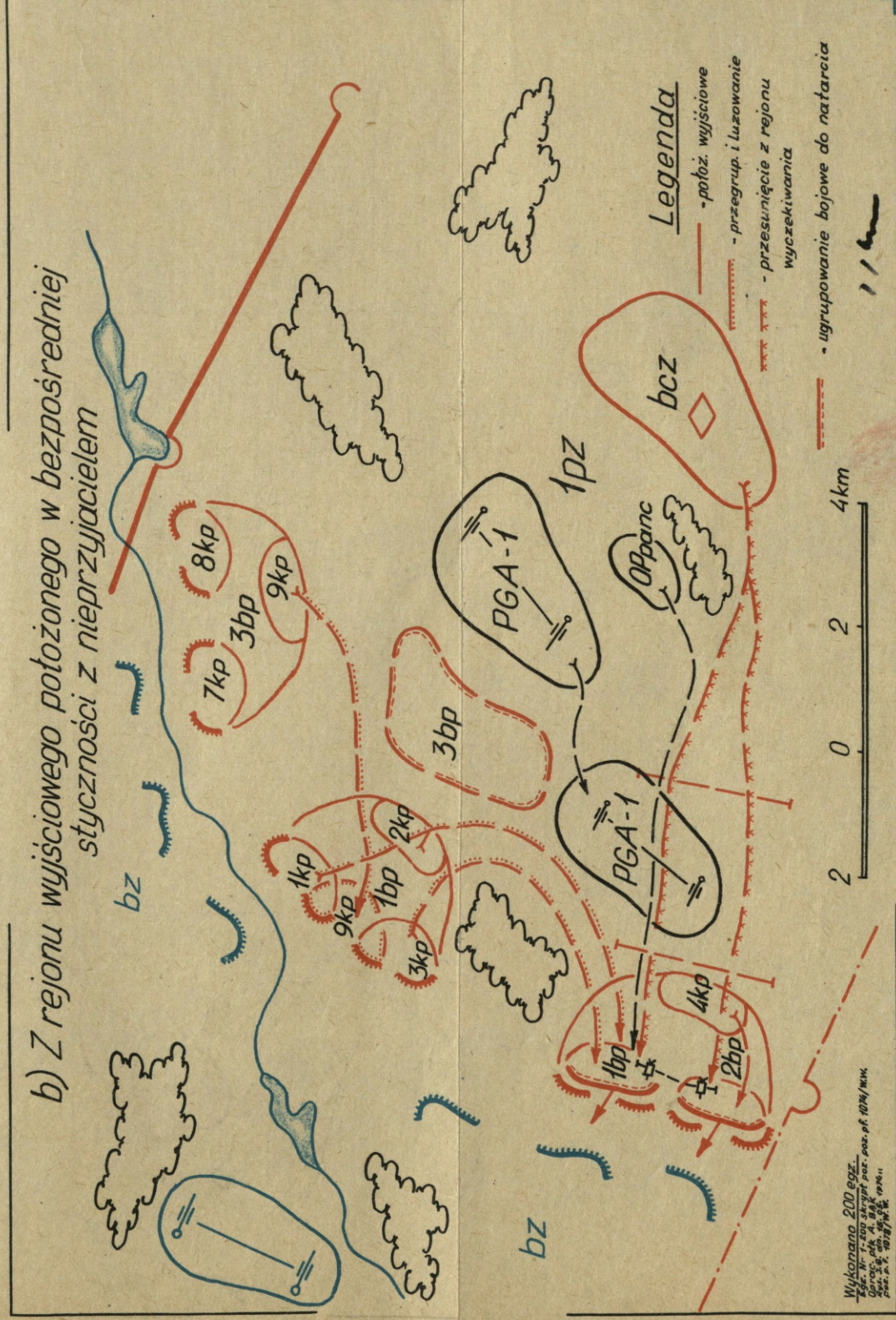
Wykonano 200 egz.
 Egz. Nr 1-200 skrytą poc. pf. 1074/1111.
 Oprac. płk A. BAK
 Rz. 3.6. dn. 30.02.1974.
 pos. p.f. 1077/W.N.

ROZWIŃCIE ORAZ UGRUPOWANIE BOJOWE PUŁKU DO NATARCIA

a) Z marszu - z rejonu wyjściowego potozonego w głąbi

b) Z rejonu wyjściowego potozonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem

111